

Ukládání sankcí v přestupkovém řízení

Dagmar Baďurová

Bakalářská práce
2009

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Dagmar BAĐUROVÁ**
Studijní program: **B 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Ukládání sankcí v přestupkovém řízení**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Definujte pojem přestupek.
- Vymezte typy sankcí, principy ukládání sankcí a funkce sankcí.
- Zhodnoťte současný systém správního trestání.

II. Praktická část

- Posudte efektivnost sankcí v přestupkovém řízení.
- Analyzujte současný stav delikvence ve městě Vsetín.
- Na základě získaných poznatků navrhněte konkrétní řešení pro zlepšení stávající situace ve Vsetíně týkající se delikvence.

Závěr

Rozsah práce: cca 40
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- [1] ČERNÝ, J., HORZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H. Přestupkové řízení. 10. vyd. Praha: Linde, 2006. 688 s. ISBN 80-7201-623-7.
- [2] KADEČKA, S., PRŮCHA, P. Správní právo: obecná část. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 74 s. ISBN 80-210-3600-1.
- [3] MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A. Mládež a delikvence. 2. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003. 340 s. ISBN 807178771X.
- [4] Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.
- [5] Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Jana Jurníková, Ph.D.
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: 16. března 2009
Termín odevzdání bakalářské práce: 22. května 2009

Ve Zlíně dne 16. března 2009

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. RNDr. René Wokoun, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá procesem ukládání sankcí za přestupky s cílem poukázat na nedokonalosti současného právního systému. Teoretická část obsahuje popis právní úpravy, která reguluje oblast přestupků a jejich postih, definici základních pojmů, popis jednotlivých fází přestupkového řízení a v neposlední řadě se zaměřuje na samotné ukládání sankcí, jeho principy a funkci sankcí. Praktická část se věnuje příčinám delikvence a delikvenci ve městě Vsetín.

Klíčová slova: přestupek, přestupkové řízení, sankce, delikvence,

ABSTRACT

The bachelor thesis is concerned with process of the imposition of sanctions for violations with the aim to point out imperfections of present system of law. Theoretical part includes descriptions of legal form, which it regulates field of violations and their sanction, definition of basic terms, descriptions of individual phases of offence proceedings and not least it is aimed for the imposition of sanctions, his principles and function of sanctions. Practical part addresses to cause of delinquency and delinquency in Vsetín.

Keywords: violation, offence proceedings, sanction, delinquency.

Ráda bych touto cestou poděkovala zejména vedoucí své bakalářské práce JUDr. Janě Jurníkové, Ph.D. za ochotu, čas a rady, které mi při zpracovávání práce poskytla.

Poděkování také patří řediteli Městské policie Vsetín, Bc. Nikolaji Martinákovi, který mi v rámci svých možností vycházel vstříc.

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 POJEM PŘESTUPEK	11
1.1 PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY.....	11
1.2 DEFINICE PŘESTUPKU	11
1.3 OKOLNOSTI VYLUČUJÍCÍ PROTIPRÁVNOST.....	12
1.3.1 Nutná obrana	12
1.3.2 Krajní nouze	12
1.3.3 Jednání na příkaz.....	13
2 PŘESTUPKOVÉ ŘÍZENÍ	14
2.1 PŘÍSLUŠNOST.....	14
2.2 STADIA ŘÍZENÍ.....	14
2.2.1 Přípravné řízení	14
2.2.2 Průběh řízení	15
2.2.3 Ukončení řízení	17
2.2.4 Opravné prostředky	18
2.2.5 Výkon rozhodnutí.....	20
2.3 ZKRÁCENÉ FORMY ŘÍZENÍ.....	21
2.3.1 Blokové řízení	21
2.3.2 Příkazní řízení	22
3 UKLÁDÁNÍ SANKCÍ	24
3.1 SANKCE.....	24
3.2 TYPY SANKCÍ.....	24
3.3 DRUHY SANKCÍ.....	25
3.4 OCHRANNÁ OPATŘENÍ	26
3.4.1 Omezující opatření	26
3.4.2 Zabránění věci.....	27
3.5 PRINCIPY UKLÁDÁNÍ SANKCÍ	27
3.6 FUNKCE SANKCÍ	29
3.7 SYSTÉM SPRÁVNÍHO TRESTÁNÍ	30
3.7.1 Ucelenost správního trestání	30
3.7.2 Výkon přestupkové agendy v malých obcích.....	31
3.7.3 Regulace oblasti veřejného pořádku obecně závaznými vyhláškami obcí.....	32
II PRAKTICKÁ ČÁST	35
4 DELIKVENCE	36
4.1 PŘÍČINY DELIKVENCE	36
4.1.1 Dědičnost.....	36

4.1.2	Syndrom hyperaktivity a psychopatie	36
4.1.3	Příslušnost k pohlaví	37
4.1.4	Okolí.....	37
4.2	ZMĚNA ZÁKONA O PŘESTUPCÍCH V SOUVISLOSTI S PŘIJETÍM TRESTNÍHO ZÁKONÍKU	38
4.3	NÁVRH NOVÉ SANKCE	38
5	DELIKVENCE VE MĚSTĚ VSETÍN.....	40
5.1	MĚSTO VSETÍN	40
5.1.1	Orgány města Vsetín	40
5.1.2	Bezpečnostní situace ve městě Vsetín.....	41
5.2	PŘESTUPKY NA VSETÍNSKU ŘEŠENÉ MĚSTSKÝM ÚŘADEM VSETÍN	42
5.3	MĚSTSKÁ POLICIE VSETÍN	44
5.3.1	Personální stav	44
5.3.2	Plnění rozpočtu.....	44
5.3.3	Přijaté sankční platby	45
5.3.4	Součinnost a spolupráce	45
5.3.5	Význam městské policie.....	46
5.4	PŘESTUPKY NA VSETÍNSKU ZJIŠTĚNÉ MĚSTSKOU POLICIÍ VSETÍN.....	46
5.5	PREVENCE DELIKVENCE VE MĚSTĚ VSETÍN	49
5.5.1	Činnost samosprávy	49
5.5.2	Pedagogicko-psychologické poradny, kontaktní centra, komunitní centra, nízkoprahová centra.....	50
5.5.3	Aktivity nestátních neziskových a charitativních organizací, které působí v oblasti sociální prevence zaměřené na problémové a rizikové cílové skupiny	51
	ZÁVĚR	53
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	55
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	59
	SEZNAM TABULEK.....	60

ÚVOD

Dnešní doba je charakteristická neustále se zvyšující kriminalitou, avšak důvěra společnosti v náš soudní, ale i celý právní systém zdá se klesá. Příčinu lze spatřovat mimo jiné ve špatné právní úpravě, přičemž právní normy vytváří převážně Parlament České republiky, jakožto zákonodárny orgán České republiky. Vzhledem k politické situaci, která zde momentálně převládá, se dá předpokládat, že v brzké době k větším změnám bohužel ani nedojde. Neustálé rozbroje a nespolupráce ze strany opozice způsobují stagnaci vlády, kdy je nemožné prosadit jakoukoli další změnu.

Pouhá pětina obyvatel je spokojená se současnou politickou situací, což staví vládu do nepříjemné pozice, ze které se jen těžko dostává. Bez řádné vlády a hlavně bez důvěry občanů v ní pozbývá její působnost smysl. Vládě byla zároveň vyhlášena nedůvěra během předsednictví v Radě Evropské unie, čili v tu nejméně vhodnou chvíli a to jistě zvýšilo pochybnosti o schopnostech našich politiků i u států Evropské unie.

Jedním z velice diskutovaných témat v této době je oblast ukládání sankcí v přestupkovém řízení. Této problematice je jistě věnována velká pozornost, avšak nejsem si jista, zda její úprava přihlíží na všechny možné aspekty. Proto bylo cílem této bakalářské práce zhodnotit současný systém správního trestání, analyzovat delikvenci ve městě Vsetín a navrhnout možné změny, které by přispěly ke zlepšení stávající situace v dané oblasti. Teoretická část mé bakalářské práce se v první části věnuje právním normám, jež přestupkové řízení upravuje a definicím základních pojmů týkajících se přestupků. V druhé kapitole jsou konkrétně popsány jednotlivé fáze přestupkového řízení a následně zkrácené formy řízení. Poslední kapitola teoretické části se zabývá sankcemi, jejími typy, druhy, funkcemi, principy jejich ukládání a nakonec problémy systému správního trestání, což je velice zajímavá kapitola. Praktická část je zaměřena zprvu na příčiny, které způsobují delikventní chování lidí a na důvody, které vedly zákonodárce ke snížení hranice trestní odpovědnosti. Poté je v práci krátce popsáno město Vsetín a jeho orgány vykonávající přestupkovou agendu. Největší zásluhu při odhalování přestupků má Městská policie Vsetín, které je zde věnována velká pozornost. Důležitá je především prevence, a proto jsou v závěrečné části práce také uvedeny orgány obce a neziskové organizace, které se jí věnují.

Metody, jež jsem při vyhotovování práce používala byly analýza, studium písemných dokumentů, rozhovor a také jsem vypracovala menší dotazník týkající se spokojenosti obyva-

tel města Vsetín s činností Městské policie Vsetín. Dotazník navazoval na průzkum veřejného mínění, který si město nechávalo vypracovat každé čtyři roky, přičemž poslední proběhl v roce 2004. Dále jsem použila metodu komparativní při srovnávání řešených přešupků ve Vsetíně a ve Valašském Meziříčí.

Práce vychází z platné právní úpravy k 17.5.2009.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 POJEM PŘESTUPEK

1.1 Prameny právní úpravy

Celou oblast týkající se ukládání sankcí upravuje zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o přestupcích). Zákon má čtyři části přičemž první, „Obecná část“, definuje základní pojmy jako je přestupek, sankce, ochranná opatření a další. Část druhá, „Zvláštní část“, obsahuje konkrétní výčet přestupků a stanovuje k nim příslušné sankce. Třetí část, „Řízení o přestupcích“, určuje, kdo má k výkonu této činnosti kompetence, jakou podobu má průběh řízení, způsob doručování rozhodnutí příslušného orgánu, možnost opravných prostředků aj., jednoduše řečeno upravuje proces řízení. Poslední, čtvrtou částí, jsou „Společná, přechodná a závěrečná ustanovení“.

Zákon o přestupcích úzce souvisí s dalším důležitým pramenem, a to zákonem č. 500/2004 Sb., správním řádem (dále jen správní řád), a zákonem č. 501/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím správního řádu. Charakteristickým rysem správního řádu je princip subsidiarity, který říká, že pokud zvláštní zákon nestanoví jinak, použije se právě správní řád.

V ustanovení § 25 správního řádu je například zakotveno, že osobám neznámého pobytu nebo sídla a osobám, jimž se prokazatelně nedaří doručovat, jakož i osobám, které nejsou známy a v dalších případech, které stanoví zákon, se doručuje veřejnou vyhláškou. Naproti tomu zákon o přestupcích stanoví, že rozhodnutí o přestupku nelze doručit veřejnou vyhláškou. Z výše uvedeného odstavce tedy vyplývá, že se správní orgán bude řídit zákonem o přestupcích a správní řád zůstává v pozadí. Význam tohoto principu je v právním odvětví velice důležitý, neboť neznalost hierarchie právních předpisů může v horším případě způsobit řadu obtíží.

1.2 Definice přestupku

Pojem přestupek je definován v zákoně o přestupcích jako zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin.

1.3 Okolnosti vylučující protiprávnost

V praxi se mohou vyskytnout situace, kdy jednání se jeví jako protiprávní, ale vzhledem k okolnostem tak kvalifikováno být nemůže. Za přestupek tedy nemůžeme považovat jednání, jímž někdo odvrací

a) přiměřeným způsobem přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný zákonem nebo

b) nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem, jestliže tímto jednáním nebyl způsoben zřejmě stejně závažný následek než ten, který hrozil, a toto nebezpečí nebylo možno v dané situaci odvrátit jinak. [11]

1.3.1 Nutná obrana

Jedná se o výše uvedenou situaci kde se fyzická osoba snaží odvrátit bezprostředně hrozící nebo trvající útok. Je však nutno dodat, že při odvracení útoku může „oběť“ vybočit z mezí krajní obrany a dopouští se tzv. excessu. Znamená to, že nebyly splněny všechny náležitosti nutné obrany. Další důležitá podmínka, která stojí za zmínku, je přiměřenost obrany. Je tedy třeba zvážit, jak naložit s možnostmi vlastní obrany či „oplácením“ pachateli. Zákon totiž neurčuje, a ani nemůže určit míru pro přiměřenou obranu a z toho důvodu je také nutná obrana lehce zneužitelná. [24]

Nutná obrana je jeden z případů, kdy jednání pouze vypadá jako přestupek, ale nesplňuje všechny náležitosti přestupku. Konkrétně zde tedy chybí určitá míra nebezpečnosti pro společnost - materiální stránka přestupku.

1.3.2 Krajní nouze

Krajní nouzi rozumíme naopak odvrácení přímo hrozícího nebezpečí, jinak tomu bylo u nutné obrany, kde se jednalo o hrozící útok. I zde se musí dát pozor na případný exces, v opačném případě by toto jednání nemohlo být kvalifikováno jako krajní nouze, čili jako beztrestné. Při odvracení nebezpečí nesmí být způsobený následek zjevně závažnější než ten, který původně hrozil – princip proporcionality. [24]

1.3.3 Jednání na příkaz

V § 6 zákona o přestupcích je uvedeno, že za porušení povinnosti uložené právnické osobě odpovídá podle tohoto zákona ten, kdo za právnickou osobu jednal nebo měl jednat, a jde-li o jednání na příkaz, ten, kdo dal k jednání příkaz. Právnické osoby nemohou být stíhány za přestupek, proto je tento paragraf důležitý pro hledání odpovědné osoby.

2 PŘESTUPKOVÉ ŘÍZENÍ

Přestupkové řízení je zvláštním druhem správního řízení. Základními právními předpisy, kterými se upravuje řízení o přestupcích, jsou správní řád a zákon o přestupcích.

2.1 Příslušnost

Věcná příslušnost je upravována zvláštními zákony a určuje, který správní orgán a který jeho stupeň je povolán ve věci rozhodnout v I. stupni. Věcná příslušnost je vázaná jak pro správní orgán, tak i pro účastníka řízení. Správní orgán musí dodržovat věcnou příslušnost a dojde-li mu podání, o němž není příslušný rozhodnout, postoupí věc bezodkladně usnesením příslušnému orgánu. Pokud dojde ke sporu o věcnou příslušnost, rozhodne o ní nejblíže nadřízený správní orgán. K projednání přestupků jsou věcně příslušné:

- obecní úřady a zvláštní orgány obcí,
- obecní orgány obcí s rozšířenou působností,
- orgány Policie České republiky,
- jiné správní orgány, určené zvláštními zákony.

Funkční příslušnost určuje, který z orgánů stejné kategorie, případně stejného systému státních orgánů rozhoduje ve správním – přestupkovém řízení. Funkční příslušnost určují vnitřní směrnice rozhodnutí vedoucích pracovníků správních orgánů.

Místní příslušnost k projednávání přestupku se řídí místem spáchaného přestupku. Přestupek tedy projedná věcně příslušný orgán, v jehož obvodu k přestupku došlo. Je-li místně příslušných více správních orgánů a nedohodnou se jinak, řízení provede ten, který zahájil řízení první. Pokud se správní úřady nedohodnou, nebo se nedá určit, který orgán je místně příslušný k projednání přestupku, určí příslušnost nejblíže nadřízený orgán. [2]

2.2 Stadia řízení

2.2.1 Přípravné řízení

Zákon o přestupcích uvádí, že podkladem pro zahájení řízení o přestupku je oznámení státního orgánu, orgánu policie nebo obce, jakož i právnické osoby nebo občana o přestupku,

poznatek z vlastní činnosti správního orgánu nebo postoupení věci orgánem činným v trestním řízení.

Prvním stádiem, které předchází samotnému přestupkovému řízení, je tzv. přípravné řízení a začíná, jakmile se přestupkový orgán dozví o podezření ze spáchání přestupku. Účelem tohoto řízení je zjistit, zda jsou dány zákonné podmínky pro zahájení přestupkového řízení. Správní orgán následně posoudí, zda takové oznámení je dostatečným podkladem pro zahájení přestupkového řízení. Pokud nemá dost vlastních prostředků a sil, požádá o součinnost orgány Policie České republiky o nezbytná šetření ke zjištění osoby podezřelé ze spáchání přestupku a k zajištění důkazních prostředků nezbytných pro dokazování před správním orgánem. [2]

2.2.2 Průběh řízení

Podle přestupkového zákona se přestupky projednávají z úřední povinnosti, uplatňuje se zásada oficiality. Existují výjimky, kdy § 68 téhož zákona uvádí výčet přestupků, které je možné projednat na návrh, čili uplatňuje se zásada dispoziční. Jedná se o přestupky ublížení na cti, dále přestupky ublížení na zdraví z nedbalosti, narušení občanského soužití a přestupky proti majetku. Kromě ublížení na cti musí být uvedené přestupky spáchané výhradně mezi blízkými osobami.

Řízení se zahajuje předvoláním obviněného, případně dalších účastníků a svědků k ústnímu jednání. Podle přestupkového zákona se účastníci řízení dělí do čtyř kategorií:

1. Obviněný z přestupku.
2. Osoba, které byla v souvislosti s přestupkem způsobena majetková škoda, pokud se tato osoba připojila k řízení s nárokem na náhradu škody. Poškozeným se myslí i osoba, které byla způsobena újma na zdraví, kde vzniká majetková škoda v podobě rozdílu mezi jejím průměrným výdělkem před poškozením a nemocenským.
3. Pokud se rozhoduje o zabránění věci, je účastníkem také vlastník této věci.
4. Účastníkem je také navrhovatel ve věci návrhových deliktů. Bez jeho návrhu nemůže dojít k zahájení řízení. [2]

Nemůže-li účastník řízení vystupovat samostatně, může jej zastupovat zákonný zástupce, či opatrovník. K tomu dochází, pokud je účastník těžce zdravotně postižen, s nímž se nelze dorozumět ani prostřednictvím tlumočnicka nebo prostředníka, který je schopen se dorozumět s neslyšícími osobami, kteří neovládají znakovou řeč. Zastupování jsou také osoby hluchoslepé a nebo stížené přechodnou duševní poruchou, která jim brání samostatně v řízení jednat. [2]

Jak je vidět, zákon pamatuje na nejrůznější případy, avšak zástupce nemusí mít jen osoba bez procesní způsobilosti. Správní řád uvádí, že účastník si „může“ zvolit zmocněnce, čili záleží jen na něm, zda si zmocněnce zvolí, či nikoli.

V případě zastupování zákonným zástupcem a opatrovníkem jde o formy zastupování, ve kterých na rozdíl od zastupování na základě plné moc není rozhodující vůle osoby, která je zastupována. Účastník tedy nemá na výběr. V obou případech se zmocnění prokazuje písemnou plnou mocí nebo ústní plnou mocí udělenou do protokolu. [2]

Jak již bylo zmíněno, samotné řízení začíná předvoláním obviněného. Obviněným z přestupku se stává osoba podezřelá z přestupku poté, co správní orgán učinil první procesní úkon. Obviněný je považován za nevinného do té doby, dokud není prokázána jeho vina. Obviněný má právo vyjádřit se k výpovědím svědků, k pravosti a hodnověrnosti předložených listin, k úplnosti důkazů a způsobu jejich zjištění. Pokud se dozví, že úřední osoby, které vyřizují jeho případ, nejsou objektivní, může podat námitku podjatosti.

Předvolání musí být ze zákona písemné a doručeno do vlastních rukou na doručenkou. Také musí obsahovat především místo, dobu a předmět jednání, kdo se má dostavit a jaké postavení zaujímá obvolaný – zda je obviněný, poškozený, svědek, znalec apod., důvod, pro který se má dostavit a jaké jsou právní následky v případě, že se nedostaví. Předvolaný je povinen dostavit se včas na určené místo, pokud tak nemůže učinit, je povinen omluvit se správnímu orgánu s uvedením důvodu. [2]

Zvláštním postupem orgánů v řízení je dokazování. Jeho účelem je zjištění skutečného stavu věci. Nejběžnějším podkladem pro rozhodnutí jsou právě důkazy. Důkazem je potvrzována nebo vyvrácena skutečnost rozhodná pro posouzení věci. Dokazování probíhá tak, že se důkazy nejprve vyhledávají, a to jak z úřední povinnosti, tak na návrh účastníků řízení. Následuje vlastní provádění důkazu, případně dochází k prověřování údajů dalšími důkazy. Během procesu dokazování je třeba dokazovat, zda přestupek spáchal obviněný a z jakých

pohnutek, jaké jsou okolnosti mající vliv na posouzení nebezpečnosti činu, okolnosti, které vedly k této činnosti nebo umožnily její provedení. [2]

2.2.3 Ukončení řízení

Správní řízení je možné ukončit zastavením řízení, rozhodnutím ve věci a nebo smírem.

a) Zastavení řízení

V průběhu správního řízení mohou nastat situace, které znemožňují pokračovat v řízení a je nutné řízení zastavit. Správní řád taxativně stanoví obecné důvody zastavení řízení. V přestupkovém zákoně jsou navíc vymezeny další speciální důvody. Podle něj dochází k zastavení řízení pokud se zjistilo, že skutek, o němž se vede řízení, se nestal nebo není přestupkem, nebo ho nespáchal obviněný z přestupku anebo spáchání přestupku nebylo obviněnému prokázáno. Zastavit řízení je také možné, pokud o to poslanec nebo senátor požádá, nebo jestliže nastává předpoklad, že sankce, která obviněnému z přestupku hrozí, je zanedbatelná ve srovnání s trestem, který mu za jiný čin uložil soud v trestním řízení. [3]

b) Rozhodnutí ve věci

Výrok je nejdůležitější částí rozhodnutí, kterým se určují konkrétní práva a povinnosti účastníků řízení. Je proto důležité, aby byl výrok přesný a určitý. Dle správního řádu musí výrok vždy obsahovat ustanovení právního předpisu, podle něhož bylo rozhodnuto. Pokud z rozhodnutí vyplývá, že účastník řízení má povinnost k plnění, musí být uvedena lhůta, ve které má toto plnění uskutečnit. [3] Dle zákona o přestupcích musí výrok rozhodnutí o přestupku obsahovat další náležitosti. Jedná se především o popis skutku, označení času a místa jeho spáchání, vyslovení viny, druh a výměru sankce. Zákon dále stanoví, komu vzniká povinnost uhradit náklady řízení, které vznikly správnímu orgánu. Výši částky určí Ministerstvo vnitra České republiky v dohodě s Ministerstvem financí České republiky zvláštním právním předpisem. Uhrazené náklady se stávají příjmem obce, jejíž orgán rozhodl o přestupku v prvním stupni. Pokud řízení vedl jiný správní orgán České republiky, je příjem státního rozpočtu této republiky.

c) Smír

Možnost uzavření smíru přichází v úvahu pouze u přestupku urážky na cti. Jedná se o obligatorní stadium řízení, neboť z dikce ustanovení vyplývá, že správní orgán je povinen vždy se pokusit o uzavření smíru mezi uraženým na cti a obviněným z přestupku. Pokud se to

nepodaří, postupuje se podle příslušných ustanovení zákona o přestupcích a věc se ukončí rozhodnutím ve věci. [3]

2.2.4 Opravné prostředky

Proti rozhodnutí, které správní orgán vydal, lze uplatnit opravné prostředky. Ty se člení na řádné a mimořádné v závislosti na tom, zda rozhodnutí již nabylo právní moci, či ne. Rozhodnutí a rovněž usnesení, která ještě nenabyla právní moci, lze ve smyslu platné právní úpravy napadnout odvoláním a rozhodnutí vydaná v příkazním řízení odporem. Proti rozhodnutí, které vydal ústřední správní úřad, ministr, státní tajemník ministerstva, nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu v prvním stupni lze podat rozklad. Pokud se jedná o pravomocná rozhodnutí, může se použít žádost o obnovu řízení, nebo žaloba na přezkoumání rozhodnutí správního orgánu. [2]

Odvolání je nejběžnější opravný prostředek. Podle ustanovení § 81 zákona o přestupcích se odvolat může jen obviněný z přestupku. Pokud se jedná o mladistvého odvolání může podat v jeho prospěch zákonný zástupce a orgán vykonávající sociálně právní ochranu dětí. Ve správním řádu je zakotveno, že právo podat odvolání nepřísluší účastníkovi, který se tohoto práva písemně nebo ústně do protokolu vzdal.

Odvoláním lze dle správního řádu napadnout výrokovou část rozhodnutí, jednotlivý výrok nebo jeho vedlejší ustanovení. Není možné se odvolat jen proti odůvodnění rozhodnutí. Jako každá úřední listina musí mít i odvolání určité náležitosti. Musí obsahovat údaje o tom, proti kterému rozhodnutí odvolání směřuje, v jakém rozsahu toto rozhodnutí napadá a v čem je spatřován rozpor s právními předpisy nebo nesprávnost rozhodnutí nebo řízení, jež mu předcházelo. Pokud účastník, který se odvolává neuvede v jakém rozsahu rozhodnutí napadá, platí, že podává odvolání proti celému rozhodnutí. Směřuje-li odvolání jen proti některému výroku rozhodnutí nebo proti vedlejšímu ustanovení výroku, a pokud tím nemůže být způsobena újma některému z účastníků, nabývá zbytek výrokové části právní moci, umožňuje-li to povaha věci.

Je-li odvolání proti rozhodnutí o přestupku podané včas, má odkladný účinek. Odvolací lhůta činí dle správního řádu 15 dní ode dne oznámení rozhodnutí, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Odvolání se vyhotovuje v takovém počtu, aby každý z účastníků obdržel jeden stejnopis a aby jeden stejnopis zůstal správnímu orgánu.

Odvolání se podává u správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal. Ten může své rozhodnutí zrušit nebo změnit, pokud tím plně vyhoví odvolání a jestliže tím nemůže být způsobena újma žádnému z účastníků, ledaže s tím všichni, kterých se to týká, vyslovili souhlas. Neučiní-li správní orgán ani jeden z těchto kroků, předá spis odvolacímu správnímu orgánu, a to nejpozději do 30 dnů ode dne doručení odvolání. Odvolacím správním orgánem je v tomto případě nejbližší nadřízený správní orgán. Tento orgán přezkoumává soulad napadeného rozhodnutí. Pokud odvolací správní orgán neshledá žádné pochybnosti, odvolání zamítne a napadené rozhodnutí potvrdí. Jestli však odvolací správní orgán zjistí, že je rozhodnutí v rozporu s právními předpisy, rozhodnutí zruší a řízení zastaví, nebo rozhodnutí zruší a věc vrátí k projednání správnímu orgánu, který rozhodnutí vydal nebo napadené rozhodnutí změnil. [12]

Rozklad je řádný opravný prostředek, kdy jeho využití v řízení o přestupcích bude přicházet v úvahu spíše výjimečně. Návrh na rozklad předkládá rozkladová komise a rozhoduje o něm ministr nebo vedoucí jiného ústředního správního orgánu. Rozkladová komise se skládá nejméně z pěti členů, nezávislých odborníků.

Pokud to nevyklučuje povaha věci, platí pro řízení o rozkladu ustanovení o odvolání. Na rozdíl od odvolacího řízení však věc nelze vrátit k novému projednání. V rozkladovém řízení lze tedy rozhodnutí zrušit, změnit nebo zamítnout. [2]

Obnova řízení je jedním z mimořádných opravných prostředků, který směřuje proti pravomocným rozhodnutím správních orgánů. Důvody obnovy řízení jsou ve správním řádu stanoveny taxativně. Řízení se na žádost účastníka obnoví, jestliže vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, které existovaly v době původního řízení a které účastník v původním řízení nemohl uplatnit, nebo se uvedené důkazy ukázaly jako nepravdivé. Druhým důvodem pro obnovu řízení je zrušení nebo změna rozhodnutí, které bylo podkladem rozhodnutí vydaného v řízení, které má být obnoveno, a pokud tyto skutečnosti, důkazy nebo rozhodnutí mohou odůvodňovat jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování. Výše uvedené důvody se vztahují na samotnou iniciativu účastníka řízení, jedná se tedy o zásadu dispoziční. [2] Správní zákon však stanoví, že obnovu řízení může zahájit správní úřad i z úřední povinnosti. O obnově řízení z moci úřední může rozhodnout správní orgán, který ve věci rozhodl v posledním stupni, jestliže je dán některý z důvodů uvedených v § 100 odst. 1 správního řádu a jestliže je na novém řízení veřejný zájem. O obnově

řízení také rozhodne příslušný správní orgán z moci úřední též v případě, že rozhodnutí bylo dosaženo trestným činem.

Účastník může podat žádost o obnovu řízení u toho správního orgánu, který ve věci rozhodoval, do 3 měsíců ode dne, kdy se důvodu obnovy řízení dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne právní moci rozhodnutí. O obnově řízení rozhoduje správní orgán, který ve věci rozhodl v posledním stupni. [12]

V **přezkumném řízení** správní orgány z moci úřední přezkoumávají rozhodnutí, která již nabyly právní moci. Pokud vznikne podezření, že správní orgán vydal rozhodnutí v rozporu s právními předpisy, zahájí nadřízený správní orgán přezkumné řízení. Řízení lze také zahájit, pokud je rozhodnutí předběžně vykonatelné a dosud nenabylo právní moci. Na provedení přezkumného řízení není oproti ostatním opravným prostředkům uplatňovaným v přestupkovém řízení právní nárok. Jestliže podnět k přezkumnému řízení podal účastník řízení, může toto řízení provést správní orgán, který rozhodnutí vydal. Ovšem to lze jen za podmínky, že se plně vyhoví účastníkovi a pokud tím nemůže být způsobena újma jinému účastníkovi, ledaže by s tím všichni, jichž se to týká, souhlasili. Jde-li o rozhodnutí ústředního správního úřadu, rozhoduje v přezkumném řízení ministr nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu. [12]

Lhůta pro zahájení přezkumného řízení je dle správního řádu nejdéle 2 měsíce ode dne, kdy se příslušný správní orgán o důvodu zahájení řízení dozvěděl. Nejpozději však do 1 roku od právní moci rozhodnutí. Správní orgán má povinnost vydat rozhodnutí ve věci v přezkumném řízení ve lhůtě 15 měsíců ode dne právní moci rozhodnutí. V případě, že se tak nestane, je možné použít ustanovení o ochraně před nečinností.

2.2.5 Výkon rozhodnutí

Zásady a způsob provádění exekuce obecně upravuje správní řád. Pokud se jedná o vymáhání peněžitých plnění, upravuje správní exekuci část šestá ustanovení § 73 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.

Exekučním správním orgánem je správní orgán, který je určen ve zvláštním zákoně. Výjimečně může být exekuční orgán soud nebo soudní exekutor dle zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Předpokladem pro výkon rozhodnutí je skutečnost, že účastník, kterému byla uložena povinnost, tuto povinnost dobrovolně nesplnil ve stanovené lhůtě. Pokud splní účastník řízení tuto povinnost v době, kdy již bylo zahájeno řízení za účelem výkonu rozhodnutí, pak se řízení ihned zastaví. Může se také stát, že účastník řízení splní uloženou povinnost jen částečně, pak vymáhá exekuční orgán jen zbytek povinnosti. [2]

Další podmínkou zahájení exekuce je existence řádného podkladu pro výkon rozhodnutí, tzv. exekuční titul. Tím se dle správního řádu rozumí vykonatelné rozhodnutí uvedené v § 74 tohoto zákona nebo vykonatelný smír uvedený v § 141. V přestupkovém řízení však nepřipadá v úvahu exekuční titul v podobě smíru. Přestupkový orgán neschvaluje uzavřený smír formou rozhodnutí, a proto ho nelze považovat za exekuční titul ve smyslu správního řádu. [2]

K vykonatelnosti rozhodnutí dochází až dnem, kdy uplynula lhůta stanová ve výroku správního rozhodnutí ke splnění uložené povinnosti. Okamžik, kdy se zahájí exekuce, je otázkou vymáhajícího. Exekuci je možné zahájit, pokud nedošlo k prekluzi možnosti vymáhání plnění. Právo vymáhat nezaplacenou pokutu se promlčuje až po 6 letech po roce, ve kterém se stala vymahatelnou. Pokud však byl proveden úkon směřující k vybrání, zajištění nebo vymožení pokuty, začíná běžet nová promlčecí lhůta. Tento postup vymáhání pokuty lze až do 20 let od konce roku, kdy se stala splatnou. Pokud se exekuční orgán nepokusí o vymáhání dluhu do 6 let, lhůta se stává prekluzivní a jejím uplynutím zaniká právo na výkon rozhodnutí. [2]

2.3 Zkrácené formy řízení

2.3.1 Blokové řízení

Blokové řízení je podle zákona o přestupcích tzv. zkrácené řízení o přestupcích, které se provádí v případě, že přestupek je spolehlivě zjištěn, nestačí domluva a pachatel přestupku je ochoten zaplatit pokutu na místě ihned nebo převzít pokutový blok (na pokutu místě nezaplacenou) a zaplatit ji následně. Proti uložení pokuty v blokovém řízení se nelze odvolat. Jedinou obranou je odmítnutí zaplacení pokuty, poté je zahájeno řádné, nezkrácené přestupkové řízení, nebo zkrácené příkazní řízení. U blokového řízení se nevydává správní rozhodnutí v písemné formě, správní akt má pouze formu ústní. [9]

Pokud tedy dojde k odmítnutí zaplatit pokutu v blokovém řízení, nebyly splněny podmínky pro blokové řízení, konkrétně pachatel není ochoten zaplatit pokutu. Nezaplacením pokuty si pachatel může značně přitížit. V blokovém řízení je výše pokuty omezena na 1 000 Kč, pokud jiný zákon nestanoví pokutu vyšší, kdežto řádné přestupkové řízení umožňuje uložit pokutu až do výše 50.000 Kč. Pachatel by měl tedy zvážit, zda zaplatí uloženou pokutu.

Nejčastěji se s blokovým řízením setkáváme u přestupků proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích. Policisté i strážníci však nejsou neomylní a pokud dojde k neoprávněnému podezření z přestupku, je v zájmu podezřelého nehradit uloženou pokutu, ale nechat jej projednat v přestupkovém řízení. Dalším příkladem, kdy by měl podezřelý z přestupku odmítnout uhradit pokutu v blokovém řízení, je situace, kdy byl dotčený již jednou souzen za stejný přestupek a bylo rozhodnuto v jeho prospěch.

Blokovou pokutu může kromě Policie ČR a městské policie ukládat i správní orgán, který je příslušný k projednání přestupku. Ten může pověřit jinou vhodnou osobu k tomu, aby pokutu vybírala. Zákon neurčuje pro osoby pověřené vybíráním pokut žádnou zvláštní kvalifikaci, snad jen určité morální předpoklady a případně jinou způsobilost pro výkon této činnosti. V pověření je důležité uvést přestupek, za který jsou oprávněny blokovou pokutu uložit a do jaké částky mohou blokovou pokutu vybírat. [30]

2.3.2 Příkazní řízení

Podle § 87 zákona o přestupcích je příkazní řízení možné v případě, že není pochybnost o tom, že obviněný z přestupku se přestupku dopustil a věc nebyla vyřízena v blokovém řízení. V tomto řízení lze uložit pouze napomenutí, nebo pokutu. Obviněný má možnost podat odpor správnímu orgánu, který rozhodnutí vydal, a to do 15 dnů ode dne doručení.

V některých případech příkazní řízení možné není a to zejména jedná-li se o přestupek návrhový, pokud by se měla projednávat náhrada škody, pokud by se měl projednávat přestupek mladistvého, nebo by obviněným z přestupku byla osoba, která je částečně nebo plně omezena ve způsobilosti k právním úkonům. [30]

Iniciativa je u příkazního řízení ponechávána na správním úřadu, který na základě svého uvážení rozhodne, zda provede příkazní řízení, nebo zahájí řízení řádné. Řízení pak probíhá tak, že správní úřad bez dalšího jednání (bez nařízení ústního jednání či provedení dokazování) vydá písemný příkaz o uložení napomenutí nebo pokuty. Rozdílem oproti řízení

blokovému, je širší možnost využití diskreční pravomoci, nejenže správní úřad může uložit pokutu nižší, dokonce může použít mírnější trest, napomenutí. [9]

3 UKLÁDÁNÍ SANKCÍ

3.1 Sankce

Posláním uplatňování správně právní odpovědnosti je odstranit poruchu vzniklou porušením právní povinnosti a současně snížit škodlivé následky takového protiprávního jednání, s cílem zabránit resp. předejít jeho opakování. Tomu musí odpovídat i způsob náprav, přičemž lze při uplatňování právní odpovědnosti rozlišovat dvě skupiny případů. Jedna skupina případů představuje porušování povinností, u nichž povaha způsobené poruchy vylučuje možnost jejího faktického zpětného napravení, zatímco u druhé skupiny porušování povinností zjednání faktické nápravy přichází v úvahu. Tomu odpovídají i dvě skupiny správně právních sankcí, a to správní tresty a správně právní sankce, které směřují k obnovení věcného právního stavu. Správní tresty se přitom užívají tam, kde nelze nápravy dosáhnout jinak než nápravou subjektu porušení právní povinnosti, správně právní sankce obnovující povahy naproti tomu přichází v úvahu tam, kde je možná faktická, věcná náprava právního stavu. Podle povahy konkrétního správního deliktu lze jednotlivé druhy správně právních sankcí uplatňovat potom buď samostatně nebo ve vzájemné kombinaci.[5]

3.2 Typy sankcí

Z hlediska typů sankcí je členíme na

- sankce absolutně určité – obsahují druh trestu a jeho konkrétní sankci,
- sankce relativně určité – určují druh trestu a stanovuje rozmezí, ve kterém se výše sankce může pohybovat,
- sankce absolutně neurčité – obsahuje neurčitou formulaci druhu i výměry, sankce není přesně určena. [24]

Zákonodárci v oblasti správního trestání nejčastěji využívají sankce relativně určité, čímž umožňují správním orgánům využívat správní uvážení. Jejich pravomoc má při rozhodování o sankci velký rozsah, horní hranice je totiž obvykle stanovena na vysoké částce. Důvodem, proč jsou horní hranice pokut dosti vysoké, je především jakási rezerva do dalších let. S přihlédnutím na přirozenou inflaci by sankce za pár let působila doslova výsměšně.

3.3 Druhy sankcí

Za přestupky lze uložit jen sankce, které stanoví zákon o přestupcích nebo jiný speciální zákon. Přitom platí, že obsahuje-li speciální předpis sankce jiné, má tato úprava přesnost a sankce stanovené zákonem o přestupcích v takovém případě nelze uložit. [6]

Dle zákona o přestupcích sankcí za přestupek může být

- napomenutí,
- pokuta,
- zákaz činnosti,
- propadnutí věci.

Sankci lze uložit samostatně nebo s jinou sankcí, napomenutí nelze uložit spolu s pokutou.

Napomenutí je nejmenší sankcí, kterou správní orgán může uložit. Tento druh sankce se snaží pouze upozornit na nesoulad jednání pachatele přestupku se zákonem a především předcházet dalšímu páčání přestupků. Od ostatních sankcí zde pachatel nepociťuje žádné majetkové či fyzické omezení. [11] Svou podstatou je napomenutí prostředkem morálního donucení, má působit výchovně. V podstatě se ničím neliší od projednání přestupku, kdy příslušný správní orgán využil zákonné možnosti neuložit sankci. [6]

Pokutu lze podle zákona o přestupcích uložit do 1 000 Kč, pokud zvláštní zákon nebo jiný zákon nestanoví pokutu vyšší. V praxi jsou většinou ke každému přestupku určeny konkrétní výše pokut a v mnohých případech obecnou částku 1 000 Kč převyšují. Pokuta, kterou uloží orgán obce, je příjmem obce, jejíž orgán rozhodoval v prvním stupni. Pokud pokutu uloží jiný správní orgán, stává se pokuta příjmem státního rozpočtu této republiky. [11] Povinností správního orgánu je uvést v odůvodnění rozhodnutí, jaké okolnosti hrály roli při vymezení konkrétní výše sankce. Pokud toto odůvodnění chybí, může být rozhodnutí zrušeno orgánem vyššího stupně v rámci jeho přezkoumání. Popřípadě může být napadnutelné žalobou podle předpisů o správním soudnictví. [6]

Účelem **zákazu činnosti** je zabránit pachateli v případné recidivě. Uložení této sankce je závažným zásahem do právního postavení osob, protože pachateli se odnímá možnost vykonávat určité povolání, činnost. Proto zákon o přestupcích určuje ještě zvláštní podmínky při ukládání této sankce. [6] Nejdelší doba, na kterou může správní orgán zákaz činnosti

uložit, jsou dva roky. Zákaz lze uložit jen pokud jde o činnost, kterou pachatel vykonává v pracovním nebo jiném obdobném poměru, nebo k níž je třeba povolení nebo souhlasu státního orgánu, a spáchal-li pachatel přestupek touto činností nebo v souvislosti s ní. Po uplynutí poloviny doby výkonu této sankce lze od zbytku zákazu upustit. [11]

Podobně jako u zákazu činnosti, je také účelem **propadnutí věci** zabránit pachateli přestupku v jeho opakování a navíc mu má odejmout prospěch z přestupku. [6] Propadnutí věci lze uložit, jestliže věc náleží pachateli a věc byla ke spáchání přestupku užita nebo určena nebo byla přestupkem získána anebo byla nabyta za věc přestupkem získanou. Propadnutí věci nelze uložit, je-li hodnota věci v nápadném nepoměru k povaze přestupku. Vlastníkem propadnuté věci se stává stát. [11]

3.4 Ochranná opatření

Vedle sankcí lze uložit také ochranná opatření, která plní funkci především preventivní. Chrání samotného pachatele, ale hlavně společnost proti porušování právních předpisů. Ochranná opatření znamenají určitou újmu a omezení osobní svobody a práv toho, komu jsou ukládána. Mezi tato opatření patří omezující opatření a zabránění věci. [2]

3.4.1 Omezující opatření

Zákon o přestupcích stanovuje, že omezující opatření spočívá v zákazu navštěvovat určená veřejně přístupná místa a místnosti, v nichž se podávají alkoholické nápoje nebo se konají veřejné tělovýchovné, sportovní nebo kulturní podniky. Toto opatření lze uložit pouze na dobu jednoho roku a musí být přiměřené povaze a závažnosti spáchaného přestupku. Účelem omezujícího opatření je znemožnit pachateli co nejúčinněji, aby se opětovně dopustil přestupků, za které byl stíhán.

Ukládání omezujícího opatření se předpokládá hlavně u malých obcí. Ve městech by toto rozhodnutí zcela pozbývalo smysl, neboť mít všechny občany pod kontrolou je technicky nereálné.

Omezující opatření lze uložit pouze pachatelům stanovených přestupků, jimiž jsou přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, přestupky proti veřejnému pořádku a přestupky proti občanskému soužití. [6]

3.4.2 Zabrání věci

Pro použití tohoto ochranného opatření se musí jednat o věc, která byla užita nebo určena ke spáchání přestupku nebo byla přestupkem získána, případně byla nabyta za věc získanou přestupkem. Zabrání věci je možné uplatnit pouze u osob, které nelze stíhat a to z různých důvodů, např. nedostatek věku, nepříčetnost, zánik odpovědnosti za přestupek z důvodu uplynutí prekluzivní lhůty, na přestupek se vztahuje amnestie nebo smrt pachatele. K zabrání věci může dojít, bez ohledu na to, zda pachateli náleží, či nikoliv, vyžaduje-li to bezpečnost osob nebo majetku nebo jiný obecný zájem. I pro zabrání věci platí, že nelze uložit tehdy, pokud by hodnota věci byla v nápadném nepoměru k povaze jednání, které má povahu přestupku. Vlastíkem zabrané věci se taktéž stává stát. [2]

Za povšimnutí jistě stojí především skutečnost, že i když uplynula doba, po kterou lze přestupek projednat (jeden rok), tak i po této lhůtě lze uplatnit alespoň nějaká opatření. Zákon o přestupcích stanovuje, že zabrání věci lze uplatnit do dvou let od spáchání přestupku.

3.5 Principy ukládání sankcí

Pokud správní orgán rozhodl o vině pachatele, lze sankce ukládat za splnění podmínek stanovených v dalších ustanoveních zákona o přestupcích. Při určení druhu sankce a její výměry správní řád postupuje podle přestupkového zákona, který stanoví, že je třeba přihlídnout k závažnosti přestupku. [6] Výměrou se rozumí jednak určení doby trvání sankce (zákazu činnosti), jednak výše sankce (pokuty) a u zákazu činnosti i určení druhu a rozsahu zakázané činnosti. Při posuzování závažnosti přestupku musí správní orgán brát v úvahu zejména:

- Způsob spáchání přestupku – jedním z důležitých faktorů, při ukládání sankcí je skutečnost, zda pachatel přestupku spáchal přestupek konáním, či pouhým opomenutím, jestli byl spáchán na místě veřejnosti přístupném, použil-li ke spáchání přestupku technické prostředky, apod.
- Následky přestupku – posuzuje se, zda objekt přestupku byl pouze ohrožen nebo došlo k jeho porušení a pokud byl porušen, zda se jedná o poruchu přechodnou (lze ji odstranit) nebo trvalou (odstranit nelze), jaká je výše škody, apod.
- Okolnosti, za nichž byl přestupek spáchán – jedná se o subjektivní a objektivní okolnosti, které závažnost přestupku snižují nebo zvyšují (např. pachatel spáchal

přestupek pod vlivem osobních či rodinných poměrů, dopustil se více přestupků, páchal přestupek delší dobu, byl pod tlakem závislosti ad.).

- Míru zavinění – obecně platí, že úmyslné zavinění je závažnější, než jednání z nedbalosti. Pro přestupek stačí, pokud se pachatel dopustil přestupku z nedbalosti a zde se zkoumá, zda byl učiněn z nedbalosti vědomé, či nevědomé. Při prokázání viny nevědomé může dojít i k upuštění od uložení sankce. Míru zavinění může ovlivnit rozrušení pachatele, jeho příprava na spáchání přestupku či promyšlenost přestupku.
- Pohnutky – je to vnitřní podnět, který pachatele vedl k rozhodnutí spáchat přestupek. Ve většině případů je motiv okolností přitěžující (ze závisti, z nepřátelství, ad.), nelze však vyloučit okolnosti polehčující.
- Osobu pachatele – posuzuje se osoba pachatele, jeho osobní vlastnosti, postoj ke spáchanému přestupku a jeho věk. Mladistvým je v tomto ohledu věnována zvláštní péče a sankce jsou většinou limitovány. Důležité pro posuzování sankce budou i majetkové poměry osoby pachatele. Vliv bude mít jistě i to, zda jde o osobu dosud za přestupek nepostiženou nebo naopak byl již dříve trestán.
- Zda a jakým způsobem byl pachatel přestupku postižen v disciplinárním řízení – ze zákona vyplývá, že pro vztah postihu za přestupek a disciplinární delikt neplatí zásada non bis in idem¹. Byl-li tedy pachatel přestupku za stejný skutek nejprve postižen disciplinárně, nebrání to příslušnému správnímu orgánu uložit sankci za přestupek. K této skutečnosti je však správní orgán povinen při určení druhu sankce a její výměry přihlídnout. Pokud považuje disciplinární postih za postačující, věc odloží a bylo-li řízení o přestupku zahájeno, řízení zastaví.

Uvedená kritéria pro vyměřování výše sankce nejsou úplná. Správní orgán musí přihlídnout i k dalším okolnostem, které jsou pro konkrétní případ podstatné. [6]

¹ Non bis in idem – ne dvakrát v téže věci, tj. nikdo nesmí být dvakrát souzen za stejný zločin. Tato zásada kontinentálního práva vyjadřuje totéž, jako známé pravidlo amerického práva, podle něhož nikdo nesmí být za stejný přečin dvakrát „put in jeopardy“ – vystaven nebezpečí usvědčení z trestného činu. [1]

Jestliže se pachatel dopustí více přestupků, správní orgán rozhodne o každém přestupku zvlášť a za každý může uložit pokutu. Ovšem jinak je to u ukládání sankcí při souběhu přestupků, které se projednávají ve společném řízení. Jedná se o případ, kdy se pachatel dopustil více přestupků a příslušnost k projednání má tentýž orgán. Správní orgán postihne všechny sbíhající přestupky uložením úhrnné sankce podle toho ustanovení, které se vztahuje na přestupek nejpřísněji postižitelný. Zpravidla se jedná o pokutu s nejvyšší horní hranicí.[3]

3.6 Funkce sankcí

Účelem sankcí není jen způsobení újmy pachateli přestupku, ale její význam je širší v tom smyslu, že působí i na společnost. Sankce za porušení práva má následující funkce:

Funkce ochranná

Jedná se o ochranu jak jednotlivce, tak celé společnosti před protiprávním jednáním pachatele. Ochranná funkce má velký význam v trestním právu, kdy je pachatel trestného činu na určitou dobu vyřazen ze společnosti za účelem nemožnosti páčání dalšího protiprávního jednání. V přestupkové právu takovéto opatření není možné, avšak lze použít sankci zákazu činnosti, kdy je pachatel přestupku omezen v určitém jednání či propadnutí věci, kdy věc již není možno používat k další protiprávní činnosti. Taktéž je možno použít omezující opatření, které spočívá v zákazu návštěv některých veřejně přístupných míst či zabránění věci.

Funkce preventivní

Správněprávní odpovědnost také zabezpečuje nerušený chod veřejné správy odstraňováním jeho překážek. Jedná se o nejvýznamnější funkci a smyslem je výchovné působení na narušitele právní povinnosti a nakonec i na ostatní subjekty správního práva. [16] Samotná skutečnost, že právní řád stanovuje sankce za porušení práva, člověka odradí od protiprávního jednání.

Funkce reparační

Účelem je odstranění újmy tomu, komu byla protiprávním jednáním nebo stavem způsobena. V přestupkovém právu se tato funkce v podstatě nevyskytuje. V některých případech však lze reparační funkci připisovat pokutě, kdy poškozené straně se dostane morálního

zadosti učinění tím, že obviněný z přestupku dostane pokutu.

Funkce represivní

Je to nepříznivý zásah do majetkové nebo osobní sféry odpovědného subjektu nad rámec kompenzace. [16] Jedná se o konkrétní uložení sankce, která působí pouze na pachatele a snahou je zamezit dalšímu spáchání přestupku. Stanovená sankce však musí být dostatečná, aby plnila svůj účel. Nejčastěji se jedná o přestupky, ale i napomenutí, pokud postačuje k nápravě pachatele.

Funkce signalizační

Srávněprávní odpovědnost při svém uplatňování signalizuje porušení práva a plní tak především tuto funkci. [5]

3.7 Systém správního trestání

Tato kapitola obsahuje jedny z nejzávažnějších problémů správního trestání v České republice. Vzhledem k tomu, že systém správního trestání je nedokonalý, je třeba mu věnovat velkou pozornost.

3.7.1 Ucelenost správního trestání

Platná právní úprava správních deliktů neodpovídá požadavku na koncepčnost, přehlednost a jednotnost právních základů správního trestání. Kromě odpovědnosti za přestupky je odpovědnost za další správní delikty charakteristická roztržitostí, komplikovaností a též nejasností jejich postihu. Nejvýznamnější je skutečnost, že dochází k neodůvodněné nerovnosti v postavení občanů, což je v rozporu se zásadou rovnosti občanů před zákonem. Občan, který je stíhaný za přestupek je ve výhodnější pozici než občan, který je stíhaný za jiný správní delikt. Nerovnost se týká především výše ukládaných sankcí. Za jiný správní delikt lze uložit pouze pokutu a její horní hranice je často limitována až trojnásobkem průměrného měsíčního výdělku. Tím může dojít k podstatně větší újmě občanů i přes to, že závažnost protiprávního jednání byla stejná. Občana, který je stíhán za přestupek také zvyhodňuje i úprava institutů jako jsou okolnosti vylučující protiprávnost, zánik trestnosti apod.[4]

Ve snaze zlepšit stávající situaci vláda schválila koncepci reformy správního trestání. Vláda současně ministrům a vedoucím ostatních ústředních orgánů státní správy uložila koor-

dinovat nové návrhy právní úpravy správního trestání ve své působnosti s ministrem vnitra za účelem dosažení souladu nové právní úpravy s navrhovanou koncepcí. Proto byl všem ministrům a vedoucím představitelům ústředních správních orgánů odeslán dopis ministra vnitra, který obsahoval obecné principy právní úpravy správního trestání s požadavkem, aby byly důsledně promítnuty do každého návrhu nového zákona týkající se správního trestání.[13]

3.7.2 Výkon přestupkové agendy v malých obcích

Na základě optimalizace právního a ekonomického prostředí pro výkon veřejné správy malých obcí byl usnesením vlády České republiky schválen projekt „Identifikace kompetencí zatěžující výkon veřejné správy se zvláštním přihlédnutím k malým obcím“. Hlavním cílem tohoto projektu bylo navrhnout taková opatření, která by vedla k následným úpravám v právním řádu tak, aby došlo k celkovému zlepšení činnosti a efektivnosti výkonu veřejné správy, a to zejména z hlediska obcí se základní působností. Součástí projektu bylo i šetření názorů starostů obcí na problematiku kompetencí obcí. Šetření se účastnilo celkem 203 malých obcí, přičemž malou obcí se rozumí obec do 1 000 obyvatel. Z šetření byly zpracovány následující závěry. [17]

Přestupkovou agendu vykonává pouze 11 % z dotázaných. Řešení přestupků v malých obcích je nejčastěji svěřováno obcím s rozšířenou působností na základě veřejnoprávní smlouvy. Jako největší problémy v oblasti zajišťování přestupkové agendy obce uvádějí složitou administrativu, hned po ní následuje obtížné sestavení přestupkové komise a náročnost důkazního řízení. V obcích také nebývá spácháno tolik přestupků, aby se jim vyplatilo zřídit vlastní agendu. Téměř třetina obcí neřeší přestupky vůbec a necelé dvě třetiny zjišťují 1 – 5 přestupků za rok. [28]

Při využívání veřejnoprávních smluv k řešení přestupků může vzniknout řada problémů. Řešení přestupkové agendy může být problematické, pokud větší obec odmítne tuto smlouvu s malými obcemi uzavřít nebo na její uzavření požaduje příliš velké finanční nároky. Další problematickou záležitostí je, že obce poskytují finanční prostředky vykonavatelům, ale ten již není povinen informovat ji o průběhu a výsledku řízení. V zákoně o obcích bylo do roku 2000 platné ustanovení, dle něhož mohla obec dát pokutu soukromé osobě za nepořádek na jejím pozemku. Byl to jediný nátlakový prostředek, jak řešit pořádek v obci ve vztahu k soukromým osobám. Toto ustanovení již v novém zákoně chybí. Vláda jako

možné řešení v tomto případě navrhuje zvážit legislativní rozšíření využití blokového řízení a komplexní přesun přestupkové agendy na vyšší úroveň. [17]

Jak již bylo zmíněno, obce při zajišťování přestupkové agendy shledávají problém v sestavení přestupkové komise. Podle Ministerstva vnitra České republiky je však možné, aby přestupky projednával i samotný starosta, ačkoliv nemá žádnou zvláštní kvalifikaci. Starosta nemusí být právníkem, nemusí mít zvláštní odbornou způsobilost a pokud se cítí schopen přestupky projednávat, tak může. [30] Na tuto problematiku se dotazovalo již více obcí, a proto na vině zůstává nedokonalá právní úprava. Ministerstvo vnitra by mělo tuto skutečnost alespoň řádně zveřejnit a tím by se možná vyřešily problémy některých obcí spojené s řešením přestupků.

3.7.3 Regulace oblasti veřejného pořádku obecně závaznými vyhláškami obcí

S nejasnostmi a složitostí právního řádu v oblasti správního trestání souvisí i komplikace při vydávání obecně závazných vyhlášek obcemi. Možnost obcí vydávat obecně závazné vyhlášky vyplývá z čl. 104 Ústavy České republiky, kde je stanoveno, že zastupitelstva obce mohou v mezích své působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky. S ohledem na složitost legislativy a nedostatečnou právní znalost nejen malých obcí, byla pro tvorbu právních předpisů Ministerstvem vnitra České republiky vydána metodická pomoc obcím. Konkrétně se jedná o dokument Oblasti veřejného pořádku ve vztahu k možnostem jejich regulace obecně závaznými vyhláškami obcí. [10]

V uvedeném metodice jsou určeny oblasti, které mohou a nemohou být upravovány obecně závaznými vyhláškami. Z dokumentu vyplývá, že obce nejsou oprávněny regulovat prostřednictvím OZV:

- kouření na veřejných prostranstvích,
- provoz zařízení obce sloužící potřebám veřejnosti – možnost vydat provozní řády formou OZV (koupaliště, pískoviště, hřbitovy, knihovny),
- jízda na skateboardech a kolečkových bruslích na veřejných prostranstvích, která jsou pozemními komunikacemi.

Mezi oblasti, které lze upravovat OZV patří:

- konzumace alkoholu na veřejných prostranstvích,

- používání zábavné pyrotechniky na veřejných prostranstvích,
- hluk a rušení nočního klidu,
- podmínky pro pořádání veřejnosti přístupných akcí,
- znečištění ulic a jiných veřejných prostranství,
- rozdělování a udržování otevřených ohňů,
- ochrana a údržba veřejné zeleně,
- chov zvířat, pravidla pro pohyb psů a jiných zvířat,
- žebrání,
- prostituce,
- výherní hrací přístroje,
- jízda na skateboardech a kolečkových bruslích na veřejných prostranstvích, která nejsou pozemními komunikacemi,
- provoz zařízení obce sloužící potřebám veřejnosti,
- nepovolené vylepování plakátů,
- malování po zdech (graffiti).[20]

Metodika hlavně zdůrazňuje, že zastupitelstva obcí při vydávání OZV musí respektovat stávající právní úpravu, tedy existenci zákonů, jakožto norem vyšší právní síly a tudíž nejsou oprávněna k tomu, aby právní vztahy, které jsou již takto upravené, upravovala obecně závaznou vyhláškou odlišným způsobem. Obecně závazná vyhláška je soubor právních norem, které adresátům ukládají povinnosti a jejich nedodržení je spojeno s určitou sankcí. Pokud by tak obec vytvořila OZV ve věci, kterou již upravuje předpis vyšší právní síly, rozšiřovala by tak svou sankční působnost, neboť porušení pravidla stanovená OZV by mohla samostatně sankcionovat.

V minulosti byla situace jednodušší, protože Ústavní soud byl toho názoru, že obec nemůže právně regulovat ty úseky, které jsou upraveny dalšími právními předpisy, a to ani z oblasti veřejné správy, ani z oblasti soukromoprávní. Nevznikal tak problém, jak postupovat při sankcionování v případech, kdy byla jiná sankce za porušení zákona a jiná za porušení OZV. To, že jedno protiprávní jednání je regulováno ve dvou nebo více právních

předpisech, lze považovat za legislativní pochybení, které narušuje právní jistotu adresátů norem. Současný postoj Ústavního soudu však tento stav umožňuje. Lze pak rozlišovat dvě situace, přičemž je třeba mít na paměti jeden ze základních právních principů, a to zákaz dvojího postihu.

K první situaci dochází, když OZV parafrázuje či reprodukuje normy vyplývající z jiných právních předpisů. Jedná se o tzv. superfluum k zákonné úpravě, což znamená, že samo o sobě nemá normativní obsah a nelze v něm hledat důvod k protiústavnosti. Pokud je zákon doslova citován s uvedením odkazu na daný zákon, taktéž nevzniká v pravém slova smyslu problém, co se sankcionování týče a při ukládání sankce se postupuje jako při porušení zákonného předpisu. Obec by tak měla ve vyhlášce uvést, jakým způsobem a v jakém rozsahu tohoto zmocňujícího ustanovení využívá a jaké konkrétní jednání či povinnosti jsou předmětným ustanovením vyhlášky nad rámec zákona ukládány.

Druhá situace je komplikovanější a to v případech, kdy se obecně závazná vyhláška snaží regulovat oblast již upravenou zákonným předpisem. V takovémto případě dochází k pochybnostem, jak se bude porušení stanovených pravidel sankcionovat. Pokud jsou povinnosti ukládané obcí v OZV totožné s těmi, které jsou sankcionovány podle skutkových podstat přestupků zákona přestupkového, je třeba postupovat při ukládání sankce podle zákona o přestupcích. Zde však vzniká problém, jak postupovat v případech, kdy se předmět a cíl regulace zákona a OZV skutečně odlišují a kdy dochází ke stanovení povinností jdoucích nad rámec zákona nikoliv však v rozporu s ním.

Dle vyjádření Ústavního soudu k některým dřívějším nálezům lze vyvodit, že pokud obec stanoví v OZV povinnosti, které se nekryjí s povinnostmi stanovenými zákonem, je v případě porušení těchto povinností na místě použít postih dle § 46 odst. 2 zákona o přestupcích.[30]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 DELIKVENCE

Jednou z důležitých funkcí sankce je především předcházet dalšímu páčání protiprávního jednání a proto je důležité věnovat se delikventnímu chování jedince už v samém počátku. S tím souvisí zejména zjišťování příčin takového jednání a přijetí následného opatření.

4.1 Příčiny delikvence

4.1.1 Dědičnost

V otázkách dědičnosti by nemělo docházet k záměnám termínů. Samotná delikvence dědičná není, dědičné jsou pouze genetické dispozice, které jsou jedním z mnoha faktorů, jež ovlivňují lidské chování, respektive delikventní chování. I známá fráze „po kom to ten kluk jenom má“ utvrzuje domněnku, že jisté vlastnosti, spojené s delikvencí, se dědí.

Studie dědičnosti jsou obvykle podnikány na dospělé populaci. Je třeba upozornit na fakt, že hranice mezi delikventem a nedelikventem je v dospívání mnohem méně ostrá než v dospělosti. [7]

Jeden ze způsobů, jak se dědičnost potvrzuje jsou tzv. adopční studie, tedy studie, kde se po narození zkoumá dítě svěřené adoptivním rodičům, přičemž se zkoumají pouze synové (delikvence u dcer je v tomto případě nepatrná). V rodinách kde nebyl ani biologický, ani adoptivní rodič usvědčen z trestného činu, mělo záznam v trestním rejstříku 13,5 % synů. V rodinách kde byl usvědčen jen adoptivní rodič, mělo záznam v trestním rejstříku 14,7 % synů. Ale v rodinách, kde byl usvědčen z trestné činnosti biologický rodič, mělo záznam v trestním rejstříku 20 % synů. Když se kriminality dopouštěl i adoptivní i biologický rodič, stoupl procento dokázané kriminality u synů na hodnotu 24,5 %. [7]

Z uvedených výsledků je více než jasné, že dědičnost hraje v delikvenci nemalou roli. Dalším, ne méně důležitým, faktorem je pak vliv společnosti, kde jedinec žije. Je proto důležité vyvarovat se takovému okolí, které by k delikvenci přispívalo. Rodinu si vybrat nemůžeme, ale své přátele ano.

4.1.2 Syndrom hyperaktivity a psychopatie

Výrazný sklon k predelikvenci mají děti, trpící syndromem hyperaktivity. Trvalý neklid a velké kolísání pozornosti jsou nejnapadnějšími znaky dětské poruchy, která je označová-

na jako syndrom hyperaktivity. K dalším symptomům tohoto syndromu patří změny nálad, impulzivita chování a nápadná neobratnost. Jak dále autor knihy uvádí, příčina, která způsobuje hyperaktivitu souvisí s poškozením mozku v důsledku nedostatku kyslíku během komplikovaného porodu. Dalšími faktory, které mohou způsobit uváděný syndrom mohou být: komplikace v těhotenství, alkoholismus nebo kuřáctví matky v průběhu těhotenství, dědičnost, ad. [7]

Psychopatie je většinou psychiatrických škol pojímána jako trvalá, vrozená osobnostní dispozice, která staví člověka mimo normu. Hlavním kritériem při diagnostikování psychopatie je stálá, od dětství se projevující nerovnováha ve skladbě osobnostních vlastností. Nositel této poruchy má kvůli ní opakované, stereotypní konflikty v sociálním prostředí. [7]

4.1.3 Příslušnost k pohlaví

Je známo, že delikvence se častěji dopouští muži, než ženy. Rozdíl v mírách mužské a ženské kriminality je připisován vrozeně vyšší agresivitě mužů, jež by mohla být ovlivňována mužským pohlavním hormonem testosteronem. [7] V tomto tvrzení autor záměrně použil slůvka „by mohla být ovlivňována“, čímž si vytvořil jakousi pojistku proti negativnímu ohlasu ze strany vědců. Dosud totiž nebyla prokázána souvislost mezi hladinou hormonu testosteronu a delikvencí mužů.

4.1.4 Okolí

Jak už bylo zmíněno v kapitole 4.4.1., okolí nesporně ovlivňuje chování lidí. Na první místo se staví rodina. Ta má vliv na člověka od samého narození, záleží zejména na sociálním postavení rodiny, kvalitě vazeb v rodině, způsobu trestání i času věnovanému dítěti. Už staří Řekové přirovnali lidskou duši k nepopsanému listu, tzv. tabula rasa, kdy se člověk narodí s čistou duší (tabulí, listem), kterou si v průběhu života vytváří (popisuje) sám.

Po této etapě následuje předškolní a školní věk, kdy se dítě setkává s něčím novým, dosud neznámým. Začínají jej ovlivňovat spolužáci a on sám se jim snaží přizpůsobit. Děti si tedy velmi brzy začínají ve třídě vytvářet svou vlastní subkulturu. V některých případech mohou být tyto podskupinky zárodkem asociálních part, a to už u dětí na prvním stupni základní školy. Jejich vzniku napomáhá neangažovanost učitele, resp. jeho zřetelné preferování či zatracování některých dětí. [7]

4.2 Změna zákona o přestupcích v souvislosti s přijetím trestního zákoníku

Uvedená období tvoří základ pro další vývoj dítěte. Pokud některá z „institucí“ neplní svou funkci správně, pak se také zvyšuje pravděpodobnost, že dítě bude tíhnout k delikvenci. Již v tomto věku však lze uplatnit určité formy trestání, které jsou nutné k výchově dítěte. Jedná se o tresty jako jsou například domácí vězení, školní důtky ad., nebo opatření ve smyslu zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů. Samotná trestní odpovědnost vzniká až patnáctým rokem věku a od roku 2010 začne účinnost nového trestního zákoníku, kde dochází k posunu hranice odpovědnosti na 14 let. V důvodové zprávě k návrhu trestního zákoníku se uvádí, že hranice čtrnácti let byla stanovena s přihlédnutím k rozvoji rozumové a mravní vyspělosti dětí v České republice, když stejná hranice trestní odpovědnosti je stanovena v převážné většině států této části Evropy (např. v SRN, v Rakousku, na Slovensku). Stejná hranice trestní odpovědnosti byla na území České republiky stanovena až do roku 1950. [30] Tento krok zákonodárců vyvolává řadu ohlasů ze strany veřejnosti. Je třeba zdůraznit, že v souvislosti s tímto tématem dosud probíhají diskuze odborníků ale i laiků, přičemž nespokojenost společnosti neustále roste. Na základě toho slíbilo Ministerstvo vnitra novelu zákona, jež vrátí hranici trestní odpovědnosti zpět.

Chtějí-li se děti chovat jako dospělí, mělo by se k nim jako k dospělým přistupovat. Čtrnáctý rok věku je podle mne dostatečný pro člověka, aby rozpoznal, co se smí a co ne. Je bezesporu jasné, že v současné době generace dětí dospívá dříve, než tomu bylo v minulosti. Tuto skutečnost můžeme připisovat stále otevřenějšímu přístupu společnosti k dětem. Dříve tabuizovaná témata jsou v dnešní době naopak středem pozornosti.

4.3 Návrh nové sankce

V souvislosti s uváděným trestním právem také navrhuji novou sankci pro právo správní. V posledních letech se v trestním právu často používají alternativní tresty. Z ekonomického hlediska jsou pro stát levnější a pro odsouzeného účinnější, než trest odnětí svobody. Alternativa v trestním právu znamená, že soudce má při ukládání trestu možnost výběru mezi uložením odnětí svobody a trestem, který bude vykonán na svobodě. Pro posuzování vhodnosti trestu je nutné, aby soudce ovládal nejen oblast práva, ale také oblast psychologie

a sociologie. Jelikož je každý případ individuální, je nutné zvážit celý případ, osobu odsouzeného, sociální situaci a přihlídnout k závažnosti spáchaného trestného činu. Jedním z alternativních trestů, které jsou upraveny v českém trestním zákoně, je trest obecně prospěšných prací. Pachateli se ukládá určitý počet hodin, které musí vykonat ve prospěch obce, organizace nebo soukromé osoby. Práce by měla být vykonána bezplatně, ve volném čase a prospět celé společnosti. [21]

Jedním z hlavních důvodů vzniku alternativních trestů v trestním právu bylo přeplnění věznic. Zajisté není novinkou, že se tato metoda trestání snažila prosadit i ve správním právu trestním. Obce se však proti této sankci většinou brání tím, že náklady spojené s organizační činností jsou vyšší, než je hodnota práce, kterou pachatelé odvedou. Myslím si, že i když má tento systém své nedostatky, po důkladnějším propracování by byl bezpečy užitečnější a efektivnější i v oblasti správního trestání.

5 DELIKVENCE VE MĚSTĚ VSETÍN

Problematiku přestupků ve městě řeší převážně Městský úřad Vsetín, Městská policie Vsetín a Policie České republiky. Zbylé přestupky, které nespádají do působnosti těchto orgánů řeší jiné správní orgány, jež jsou k tomu oprávněny.

5.1 Město Vsetín

Město Vsetín je podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, obcí s rozšířenou působností. Rozloha města je 5 761 ha a výška dosahuje 345 m nad mořem. Město se rozléhá uprostřed valašských kopců a díky geografické poloze je Vsetín přirozeným centrem regionu. Je významným střediskem východní Moravy rozprostírající se z velké části v rozšířeném údolí Vsetínské Bečvy a jejích přítoků. [22] Město Vsetín tvoří 4 části – Vsetín, Horní Jasenka, Rokytnice a Semetín. Pro vývoj počtu obyvatel v desetiletí 1996 – 2006 je charakteristické trvalé snižování, které bylo způsobeno především nepříznivým vývojem migrace. V roce 2001 bylo ve Vsetíně 29 190 obyvatel. K 31.12.2007 se potvrzuje záporný trend vývoje a počet obyvatel činí jen 27 963. Tento stav je odůvodněn především nepříznivým vývojem migrace. I přes většinou kladný přirozený přírůstek obyvatel byl úbytek způsobený stěhováním vyšší, a proto je celkový přírůstek záporný. [19]

5.1.1 Orgány města Vsetín

Starostkou města Vsetín je od roku 2007 Květoslava Ottová a jedná se o její první funkční období. Dále k vedení města patří I. místostarostka Iveta tábořská, II. místostarosta JUDr. Lubomír Gajdiček a III. místostarosta Ing. Jaromír Kudlík. Kromě uvedených funkcí vykonávají jmenovaní i funkce další, které většinou spočívají v členství v jiných organizacích. Funkci tajemníka Městského úřadu Vsetín vykonával v roce 2008 Ing. Karel Měřínský.

Zastupitelstvo města se skládá celkem z 21 zastupitelů a rada města má 7 členů. Město má také finanční a kontrolní výbor, jejichž zřízení vyplývá ze zákona. Každý výbor má po 6 členech.

V roce 2007 mělo město celkem 16 komisí, v průběhu roku 2008 však dvě z nich byly zrušeny a to Kontrolní komise městských lesů a Kontrolní komise Technických služeb. Městský úřad Vsetín zahrnuje 13 odborů v nichž je zaměstnáno celkem 188 pracovníků. [27]

5.1.2 Bezpečnostní situace ve městě Vsetín

Město Vsetín provádí průběžně výzkumy, jejichž cílem je identifikovat názory občanů na bezpečnostní situaci ve městě. První sociologický výzkum byl proveden v červenci 1994. Při terénním šetření, které bylo provedeno formou rozhovoru bylo získáno 602 řádně vyplněných formulářů. Druhý sociologický výzkum názoru občanů byl proveden v listopadu a prosinci roku 1996. Při šetření bylo získáno celkem 645 řádně vyplněných formulářů. Třetí analýza byla provedena počátkem roku 2002, šetřením bylo získáno 579 dotazníků. V roce 2004 byl výzkum proveden počtvrté. [19] Na základě těchto výzkumů jsem se také rozhodla provést menší šetření, avšak vzhledem k počtu dotazníků (50) je nutné jej považovat pouze za orientační.

V průzkumu města, na otázku čím konkrétně mohou být ohroženi lidé, jejich majetek nebo pořádek a klid ve městě, odpovídali občané města nejčastěji vandalismem, následovalo pokreslováním zdí, podáváním alkoholu mladistvím, krádežemi jízdních kol, rvačkami a výtržnictvím, rychlou jízdou autem ve městě, hráčstvím na automatech a mnoha dalšími.

Ze závěrů těchto výzkumů je zajímavé, že v roce 1994 a 1996 bylo za nejvíce nebezpečné místo ve městě považován místní park. V roce 2004 se však park v odpovědích respondentů vůbec neobjevuje. Město totiž zavedlo příslušná opatření, byl zde nainstalován kamerový systém a bezpečnost byla posílena každodenními obchůzkami příslušníka bezpečnostní služby, jež si město najalo. Naopak v roce 2004 bylo za nejvíce nebezpečné místo považován pavlačový dům u polikliniky. [19] Tento dům byl v roce 2006 zbourán kvůli špatnému technickému stavu, jež ohrožoval zdraví a životy obyvatel, tudíž jej lze vyřadit ze seznamu nebezpečných míst. V důsledku likvidace tohoto domu se snížila intenzita narušování veřejného pořádku v centru města.

Dle výsledků mého šetření jsem došla k závěru, že se obyvatelům města zdá stále nebezpečnější okolí marketů, kde se vyskytují skupinky bezdomovců a nová oblast Poschla. Je nutno poznamenat, že do této oblasti byli přestěhováni romští obyvatelé ze zbouraného pavlačového domu a myslím si, že při vyplňování dotazníku byli respondenti zaujatí kvůli místním rasovým problémům. Dle Městské policie Vsetín lze z bezpečnostního hlediska tuto lokalitu považovat za bezproblémovou. Městská policie v této oblasti provádí pravidelnou hlídkovou činnost. Zatím jedinou výtkou jsou opakované nedostatky v oblasti nakládání s odpady.

Oproti průměru v České republice je ve městě Vsetín téměř třikrát vyšší koncentrace romského obyvatelstva. Protože se velké množství romských obyvatel hlásí k české národnosti, lze předpokládat, že údaje o romské národnosti dle sčítání lidu domů a bytů z roku 2001 jsou pouze orientační a počty obyvatel, žijících v romské komunitě je ve skutečnosti značně vyšší. [19]

Tak jako v ostatních letech obyvatelé města stále považují za nebezpečné vlakové nádraží a místní oblast zvanou Rafanda, která je charakteristická také vysokým počtem obyvatelů romské národnosti. Město Vsetín by se mělo zaměřit na řešení bezpečnosti v těchto dvou místech, čímž by přispělo ještě k větší bezpečnosti. Dotazovaní by tuto situaci řešili zvýšením počtu hlídek městské policie, zvýšením počtu kamer a zlepšením veřejného osvětlení.[19]

Z aktivit města je zřejmé, že mezi jeho hlavní priority patří bezpečí obyvatel, což zvyšuje jejich spokojenost. I přes zmiňovaný vandalismus, na který často poukazují obyvatelé města, patří město Vsetín dle slov Nikolaje Martináka, ředitele MP Vsetín, k nejbezpečnějším městům s počtem obyvatel nad 25 tisíc v rámci České republiky. Problémy s vandalskými projevy jsou obecným celospolečenským jevem a ve většině velkých měst. [23] Dalším znakem bezpečnějšího města je skutečnost, že se zde nenacházejí žádné oblasti s devastovanými budovami, které jsou většinou objektem zájmu problémových skupin obyvatelstva.

5.2 Přestupky na Vsetínsku řešené Městským úřadem Vsetín

Městský úřad Vsetín projednává přestupky dle níže uvedených ustanovení zákona o přestupcích:

- § 22 - přestupky proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích
- § 23 – přestupky na úseku dopravy a přestupky na úseku silničního hospodářství
- § 16 z. č. 168/1999 Sb., o pojištění za škody způsobené provozem motorového vozidla
- § 30 – přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi
- § 42 – přestupky na úseku všeobecné vnitřní správy
- § 46 – přestupky proti pořádku ve státní správě ve věcech, které jsou svěřeny obcím a samosprávě

§ 47 – přestupky proti veřejnému pořádku

§ 47a – přestupky křivého vysvětlení

§ 49 – přestupky proti občanskému soužití

§ 50 – přestupky proti majetku

a ostatní přestupky, pokud k jejich projednání není dle právního předpisu nebo organizačního řádu MěÚ Vsetín příslušný jiný správní orgán nebo jiný odbor MěÚ Vsetín anebo jiné oddělení odboru správních agend.

Tyto přestupky řeší přestupkové oddělení odboru správních agend MěÚ Vsetín. V oddělení pracuje celkem sedm pracovníků, z toho šest projednává přestupky a jedna administrativní pracovnice. V přepočtu připadá na jednoho pracovníka přestupkového oddělení 66 spisů/měsíc. Protože Krajský úřad Zlínského kraje uvádí jako optimální počet přestupků na jednoho pracovníka 35 až 40, přijal v roce 2008 MěÚ Vsetín nového zaměstnance. [26]

Městský úřad Vsetín úzce spolupracuje s Městskou policií Vsetín. Vynikající součinnost má především s odborem správních agend, obecním živnostenským úřadem a finančním odborem. V roce 2007 bylo na přestupkovém oddělení vyřízeno celkem 4 098 přestupků z celkového počtu 5 335 přestupkových spisů. [26] V roce 2008 byl celkový počet přestupkových spisů 5 424 a vyřízeno bylo 4 502, což je o 404 vyřízených přestupků více, než v roce minulém. Přijetí nového zaměstnance tedy bylo nezbytné. Ostatní přestupky nemohly být v témže roce vyřízeny proto, že byly doručeny až ke konci roku, neuběhla lhůta pro podání návrhu u návrhových přestupků a někteří svědci či účastníci řízení se na jednání nedostavili. Občanům, kteří byli uznáni vinnými ze spáchání přestupku byla v roce 2008 uložena v 547 případech bloková pokuta na místě zaplacená, v 1 839 případech pokuta ve správním řízení, v 55 případech pořádková pokuta a v 226 případech byl uložen zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel. [27]

Na základě veřejnoprávních smluv projednává přestupkové oddělení Městského úřadu Vsetín také přestupky pro dalších 23 obcí, kterými jsou Bystřička, Halenkov, Hošťálková, Hovězí, Huslenky, Jablůnka, Janová, Kateřinice, Leskovec, Lhota u Vsetína, Liptál, Lužná, Malá Bystřice, Pozděchov, Prlov, Pržno, Ratiboř, Růžďka, Seninka, Střelná, Ústí, Valašská Polanka a Zděchov. Vzhledem k nákladům, které vznikají v souvislosti s výkonem této agendy byla ve smlouvě dohodnuta částka, kterou budou výše uvedené obce platit městu Vsetín, a to ve výši 700 Kč za jeden případ a dále skutečně vynaložené náklady na dokazo-

vání (svědečně, znalečné, odměna tlumočnickům, ad). S ohledem na výši ostatních částek placených jinými obcemi, je tato částka průměrná. Počet přestupků, které přestupkové oddělení řešilo za rok 2008 byl jen 354 z celkového počtu řešených přestupků 4 502 a náklady vyúčtované obcím na základě veřejnoprávních smluv spojené s řešením přestupků byly 225 400 Kč. [27] Zajišťování přestupkové agendy pro jiné obce v takovém počtu zřejmě není pro MěÚ Vsetín velkou zátěží.

5.3 Městská policie Vsetín

Městská policie Vsetín vznikla 1.1.1994. Městskou policii řídí starostka Květoslava Othová, v čele MP Vsetín stojí ředitel Bc. Nikolaj Martinák. Je orgánem města Vsetín, který zajišťuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti města a plní další úkoly, pokud to stanoví zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii ve znění pozdějších předpisů nebo jiný zvláštní zákon. [25]

Při zabezpečování těchto záležitostí především přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku, dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití, přispívá v rozsahu stanoveném výše uvedeným zákonem nebo jiným zákonem k bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, odhaluje přestupky a jiné správní delikty a upozorňuje fyzické a právnické osoby na porušování obecně závazných právních předpisů a činí opatření k nápravě.[29]

5.3.1 Personální stav

Městská policie zaměstnává 27 osob, z toho 24 strážníků určených k činnosti v přímém výkonu služby a dva strážníky určené k výkonu činnosti řídicího, ekonomického a kontrolního charakteru a posledním zaměstnancem je referentka spisové a personální agendy. Uvedený počet zaměstnanců je optimální pro řádné a efektivní plnění všech úkolů městské policie a odpovídá reálným potřebám a ekonomickým možnostem města Vsetín.

5.3.2 Plnění rozpočtu

Náklady na provoz MP Vsetín činily na konci roku 2007 celkem 11.782,99 tis Kč, přičemž největší položky rozpočtu tvořily náklady na mzdy a povinné odvody zaměstnavatele v celkové výši 10.486 tis Kč. Rozpočet byl koncipován jako vyvážený, přičemž byly výdaje podloženy reálnými potřebami chodu organizace při dodržení zásady ekonomičnosti. [25]

5.3.3 Přijaté sankční platby

V roce 2007 byly správními orgány Městského úřadu Vsetín a Městskou policií Vsetín uloženy pokuty celkové objemu 7.700 tis. Kč. Z tohoto objemu však bylo dobrovolně zaplacenno pouze 3.333 tis Kč, tj. jen 43 % uložených pokut. Zbývající objem pak zůstává k vymáhání. Podle úspěšnosti inkasa je zřejmé, že vyšší sankce stanovené zákonem neznamenaají zvýšení objemu příjmů obcí, ale naopak souvisí s nárůstem jejich pohledávek. [25] Vymáhání nezaplacených pokut uložených správními orgány Městského úřadu Vsetín a Městské policie Vsetín spadá do působnosti finančního odboru Městského úřadu Vsetín. Úkolem finančního odboru jako správce místních poplatků a neuhrazených pokut je chránit zájem města, kterým je vybrat pokuty a místní poplatky včas a v plné výši, přitom však musí dbát na zachování práv. Vymáhání nedoplatků je zdlouhavý proces, který začíná u pokut výzvou k zaplacení nedoplatku v náhradní lhůtě a v některých případech končí až exekucí. Podíl vymáhání pokut zajišťované finančním odborem na celkovém objemu pokut zaplacených v roce 2007 činí celých 30 %, přičemž největší položkou pro vymáhání jsou nezaplacené pokuty za dopravní přestupky, asi 66 % z celkového objemu vymáhaných pokut. Dalších 25 % činí pokuty za přestupky nezaplacené na místě v blokovém řízení, za přestupky v oblasti zákonného pojištění a ostatní přestupky. [26]

Většina příjmů z pokut ukládaných správní orgány Městského úřadu Vsetín a MP Vsetín jsou vkládány do Fondu veřejné podpory, ze kterého jsou pak poskytovány příspěvky neziskovým organizacím. [25]

5.3.4 Součinnost a spolupráce

Městská policie Vsetín v rámci své činnosti spolupracuje s řadou organizací. Největší spolupráce proběhla v roce 2007 s Policií České republiky a to ve 419 případech. Většinou se jednalo o žádost ze strany PČR o poskytnutí sil a prostředků Městské policie Vsetín. Kromě vzájemného předávání informací a jednotlivých případů dochází k společným bezpečnostním akcím a ke spolupráci výkonu služeb v terénu. Úzká spolupráce také probíhá s Městským úřadem, v roce 2007 to bylo ve 126 případech. S hasičským záchranným sborem spolupracovala MP Vsetín 14x, se zdravotnickými a sociálními zařízeními 56x, a s ostatními orgány, které o spolupráci požádaly 20x. [25]

5.3.5 Význam městské policie

Podle výše uvedeného si troufám tvrdit, že MP Vsetín je z finanční stránky pro město prodělečná. Nedostatek financí je také nejčastějším důvodem rušení městských policií v menších obcích. Toto kritérium však nemusí být rozhodující pro zřizování městské policie, podstatný je výsledný efekt, který přináší. S rokem 2009 začala účinnost Vyhlášky MV ČR č. 418/2008, kterou se provádí zákon o obecní policii. Strážníci obecní policie si již mohou sami zjistit potřebné údaje o řidiči (spáchané přestupky a jejich recidiva, odnětí řidičského oprávnění, stav bodů apod.). Strážníci také budou moci nově plnit úkoly obecní policie i na území jiné obce, na jejímž území byl vyhlášen krizový stav, a to bez ohledu na to, zda tato obec má své strážníky či v jakém kraji se nachází. Při jízdě ve služebním vozidle v rámci plnění úkolů obecní policie nebudou muset být připoutáni. Obecní policie již nemusí dopravu do protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanice zabezpečovat pomocí Policie ČR. [31] Tyto změny, a je jich mnohem víc, alespoň z části usnadní práci Policii ČR. Díky vyhlášce vznikají strážníkům obecní policie nové pravomoci, které se stále více přibližují pravomocem Policie ČR. S touto skutečností však vznikají pochybnosti, zda není městská policie zbytečná. Tato otázka byla v rámci mého šetření položena i obyvatelům města Vsetín. Jak se dalo očekávat, většina respondentů odpověděla, že zbytečná není. Ovšem je třeba přihlédnout na skutečnost, že řada lidí se nad otázkou zbytečnosti městské policie nikdy nepozastavila a nezhodnotila všechny stránky jejího provozu, proto je třeba brát jejich odpovědi s rezervou. Možným přínosem pro obec by mohla být změna v organizaci Policie ČR. Vzniklo by nové oddělení zaměřené na stejnou činnost, kterou dříve vykonávala obecní policie (ta by samozřejmě zanikla). Sloučením v jeden celek by došlo k tomu, že orgán bude mít větší přehled v oblasti delikvence a kriminality. Řešení této problematiky by bylo řízeno z jednoho centrálního místa a nedocházelo by k přesouvání přestupků mezi samotnými orgány. Z hlediska finančního by města pouze přispívaly na provoz oddělení stanovenou částkou.

5.4 Přestupky na Vsetínsku zjištěné Městskou policií Vsetín

V roce 2007 došlo k odhalení 4 744 přestupků. Největší podíl na přestupcích mají přestupky proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, které tvoří asi 57 % všech přestupků. Další velký podíl činí přestupky proti veřejnému pořádku a přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi.

MP Vsetín odhalila 500 přestupků na úseku alkoholismu a kouření a 757 přestupků proti veřejnému pořádku. Významný podíl na narušování veřejného pořádku představuje nadměrné požívání alkoholických nápojů. Dá se říci, že prakticky každý přestupek související s narušováním nočního klidu či buzením veřejného pohoršení souvisel s ovlivněním jeho pachatele alkoholem. Většina osob, které narušují veřejný pořádek tímto způsobem, patří do komunity bezdomovců nebo dalších osob s nízkým sociálním postavením. K negativním projevům ze strany veřejnosti dochází v již zmíněných okolích nákupních center nebo v parcích. [25] Městské zastupitelstvo proto v roce 2008 vydalo obecně závaznou vyhlášku města Vsetín č. 5/2008 o zákazu požívání alkoholických nápojů na veřejném prostranství, která omezuje požívání alkoholických nápojů na vybraných veřejně přístupných místech.

Zábavní podniky a zejména diskotéky jsou zdrojem narušování veřejného pořádku v souvislosti požíváním alkoholických nápojů mládeží. Strážníci prováděli během roku 2007 pravidelné kontroly se zaměřením na podávání alkoholických nápojů mládeži, přičemž bylo zjištěno 201 osob mladších osmnácti let pod vlivem alkoholu. Podnapilé děti jsou předány rodičům a věc je předána k došetření odboru sociálních věcí. V oblasti porušování zákazů kouření bylo zjištěno 237 přestupků. [25]

Tab. 1 Srovnání řešení přestupků města Vsetín s městem Valašské Meziříčí [vlastní]

	Vsetín	Valašské Meziříčí
Celkem přestupků	4 662	4 252
- řešeno domluvou	1 107	1 645
- řešeno blokově	2 439	2 290
- řešeno blokově v Kč	600 250	723 850
- předáno Policii ČR	44	40
- předáno správnímu orgánu	1 072	277
Počet strážníků	24	27

V tabulce jsou uvedené přestupky řešené ve Městskou policií Vsetín a přestupky řešené Městskou policií Valašském Meziříčí. Tato dvě města jsou co do počtu obyvatel téměř stejně veliká a proto jsou rozdíly v aktivitě městských policií lépe viditelné. Při srovnání počtu strážníků a celkového počtu přestupků je zřejmé, že MP Vsetín je v odhalování přestupků

stupků aktivnější. Na jednoho strážníka ve Vsetíně připadá asi 194 přestupků, ale na strážníka ve Valašském Meziříčí připadá jen 157 přestupků. Zajímavý je také fakt, že v kategorii přestupků řešené domluvou je Valašské Meziříčí liberálnější, ale pokud dojde na ukládání pokut, stává se přísnějším (průměr pokuty uložené v blokovém řízení činí ve 316 Kč, ve Vsetíně 246 Kč). Na začátku této kapitoly byl uváděn počet odhalených přestupků 4 744, zatímco ve výše uvedené tabulce je o 82 přestupků méně. Příčina tohoto rozdílu spočívá ve skutečnosti, že ve 82 případech se jedná o situace, kdy občan podal strážníkovi vysvětlení na základě kterého bylo zjištěno, že nebyla naplněna skutková podstata daného přestupku a není důvod přestupek postupovat správnímu orgánu ani věc řešit blokově.

Od roku 2006 provedla MP Vsetín radikální změnu ve struktuře zjišťování přestupků. Do této doby byla činnost Městské policie zaměřena z 80 až 90 % na řešení dopravních přestupků a dalším oblastem nebyla věnována dostatečná pozornost. V roce 2007 bylo dosaženo optimálního stavu, kdy dopravní přestupky tvořily necelých 60 % činnosti policie a přes 40 % odhalených protiprávních jednání byly přestupky ve veřejném pořádku, proti občanskému soužití, na úseku alkoholismu a přestupky proti majetku. Městská policie Vsetín se tímto poměrem výrazně liší od celostátního průměru a průměru ve Zlínském kraji, viz tabulka níže. [25]

Tab. 2 Srovnání struktury činnosti MP Vsetín s celostátním a krajským průměrem činnosti městských policí.

Rok 2007	MP v rámci celé ČR	MP v rámci celého Zlínského kraje	MP Vsetín
dopravní přestupky	75 % činnosti	79 % činnosti	57 % činnosti
ostatní přestupky	25 % činnosti	21 % činnosti	43 % činnosti

Městská policie Vsetín si na rok 2008 stanovila níže uvedené priority:

- 1) udržení trendu počtu odhalených protiprávních jednání na úseku veřejného pořádku a narušování pokojného občanského soužití s důrazem na potírání drobných výtržností, rušení nočního klidu, vandalismu a boje proti alkoholismu a tabákové toxikomanii,
- 2) příprava a vydání obecně závazné vyhlášky omezující požívání alkoholických nápojů na veřejnosti,

3) realizace rozšíření městského kamerového a dohlížecího systému v rámci dotace z celostátního projektu prevence kriminality na roky 2008 – 2011.

Co se týče prvního bodu, podle odpovědi Bc. Nikolaje Martináka, MP Vsetín odhalila za rok 2008 celkem o 220 přestupků více než za rok 2007. Na úseku veřejného pořádku bylo za rok 2008 odhaleno o 205 přestupků více, naopak přestupků na úseku narušování pokojného občanského soužití to bylo o 34 méně. Přestupků dle § 30 týkající se alkoholismu a toxikomanie bylo řešeno o 53 méně. Dá se říci, že MP Vsetín tuto prioritu splnila.

Druhé priority, která obsahovala vydání OZV omezující požívání alkoholických nápojů na veřejnosti, bylo dosaženo za pomoci zastupitelstva města Vsetín.

Taktéž byla zahájena realizace rozšíření městského kamerového a dohlížecího systému o dva nové kamerové body a provedeno propojení systému na služebnu obvodního oddělení Policie České republiky Vsetín. Rozšíření bylo provedeno v rámci dotačního programu MV ČR.

5.5 Prevence delikvence ve městě Vsetín

Prevenčí delikvence se rozumí všechny činnosti, které jsou zaměřené na její předcházení, popřípadě na snížení jejích negativních dopadů. Ve Vsetíně působí řada institucí, které se snaží eliminovat delikventní chování a trestnou činnost. Jedná se jak o subjekty orgánů státní správy a samosprávy, tak i o neziskové organizace a další instituce působící v oblasti prevence sociálně patologických jevů.

5.5.1 Činnost samosprávy

Město Vsetín se snaží vytvářet sociální služby a programy, jež se odvíjí od potřeb občanů. Na procesu plánování sociálních služeb se účastní množství odborníků a výsledkem jejich práce je Komunitní plán sociálních služeb a péče Vsetínska na období 2008 – 2010, který je mimo jiné zaměřen na rizikovou skupinu osob, u kterých je pravděpodobnost, že se stanou pachateli nebo oběťmi násilné činnosti, jsou dlouhodobě nezaměstnaní, nebo jim hrozí sociální chudoba. Dalším důležitým opatřením spadajícím do Komunitního plánu je rozvoj odborného poradenství pro klienty skupin, jež jsou ohroženy drogou, alkoholem, sociálním vyloučením, apod.

Celou oblast spravuje **Odbor sociálních věcí** a jeho Oddělení sociálně právní ochrany dětí a Oddělení terénní sociální práce. Mimo hlavní náplň odboru se jedná také o zabezpečování úkolů na úseku sociálně právní ochrany dětí a mládeže, péče o zdravotně postižené občany a o nepřízpůsobivé občany a výkon funkce protidrogového koordinátora. [19]

5.5.2 Pedagogicko-psychologické poradny, kontaktní centra, komunitní centra, nízkoprahová centra

Pedagogicko-psychologická poradna

Pedagogicko-psychologická poradna se podílí na prevenci sociálně patologických jevů dětí a mládeže, a to prostřednictvím vyčleněného pracovníka, který metodicky vede školní metodiky prevence (nabídky preventivních programů pro školy, zprostředkování informací školám od jiných institucí aj.) a podílí se na řešení aktuálních problémů výskytu poruchového chování u jednotlivců nebo celých školních tříd (konzultace příčin a řešení poruch chování ve škole ve spolupráci s psychologem, preventivní programy pro třídy proti šikaně atd.)

Kontaktní centrum Klíč

Jedná se o zařízení, jehož činnost spočívá nejvíce v poskytování služeb terciární protidrogové prevence. Je to jediné zařízení svého druhu na Vsetínsku. Mezi hlavní cíle patří snižování rizik, které jsou spojeny se zneužíváním drog v rámci programu Harm Reduction², a dále pak snaha o motivaci ke změně životního stylu a zlepšení jeho sociální situace.

Komunitní centrum - Masarykova veřejná knihovna Vsetín

Knihovna propojuje knihovnické a informační služby s činnostmi komunitního centra. Projekty, které knihovna připravuje, reagují na potřeby místní komunity. Cílem těchto aktivit je integrovat znevýhodněné skupiny obyvatelstva, snížení jejich sociální izolace, ad. Aktivity pro mládež jsou zaměřeny na prevenci sociálně patologických jevů. Knihovna vytváří interaktivní programy pro náctileté (šikana, vandalismus, drogy, dobrovolnictví).

² Program pro snižování či minimalizaci poškození drogami u osob, kteří v současnosti drogy užívají a nejsou motivováni k tomu, aby užívání zanechali. [14]

Vzdělávací a komunitní centrum Integra Vsetín, o. p. s.

Jedná se o obecně prospěšnou společnost, jejíž hlavní projekt řeší otázky základních sociálních návyků, vzdělávání, motivace a volného času osob z cílových skupin. Součástí je také zařízení typu občanské poradny, kde pracovník za pomoci externích odborníků řeší problémy klientů. Centrum také pořádá vícedenní vzdělávací kurzy vedoucí k poznání osobnosti a růstu odpovědnosti a sebevědomí se snahou eliminovat sociálně patologické jevy.

Nízkoprahové zařízení – Centrum Archa

Cílovou skupinou tohoto zařízení jsou mladiství a mladí dospělí ve věku 15-26 let (především ti, kteří často rizikovým způsobem tráví volný čas nebo pocházejí ze sociálně patologického prostředí). Cílem činnosti sdružení je podchytit jednotlivce nebo skupiny mladých lidí ve městě, poskytnou bezpečný prostor bez násilí, alkoholu a drog, doprovázet a pomáhat v obtížných životních situacích.

5.5.3 Aktivity nestátních neziskových a charitativních organizací, které působí v oblasti sociální prevence zaměřené na problémové a rizikové cílové skupiny**Charita Vsetín – Centrum pro romské matky a děti**

Charita nabízí služby, jejichž cílem je integrace romských dětí a matek do plnohodnotného života společnosti, rozvoj jejich potenciálu, zvyšování schopností a dovedností ad.

Diakonie České církve evangelické – RUBIKON

Diakonie v současné době provozuje nízkoprahové zařízení pro děti a mládež RUBIKON, které je určeno pro děti a mládež ve věku 6-26 let a je provozováno v romské oblasti Pochle. Zařízení nabízí řadu her, výtvarných aktivit, poslechu hudby dle zájmu uživatelů, společných písní, maňáskového či hraného divadla, diskusí o aktuálních tématech a sportovních aktivit mimo prostoru klubu.

Diakonie České církve evangelické – MOZAIKA

Jedná se o komunitní centrum pro příslušníky romské menšiny ve Vsetíně. Poskytuje sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, která se zaměřuje zejména na práci s předškolními a školními dětmi a jejich rodiči. MOZAIKA poskytuje sociální služby čle-

nům romské komunity ve Vsetíně, zejména v lokalitě Poschla, kde je největší koncentrace Romů v rámci Zlínského kraje.

Diakonie České církve evangelické – ROMAklub

Nízkoprahové zařízení určeno dětem a mládeži romského etnika ohroženým sociálněpatologickými jevy ve věku 7-18 let. Zařízení nabízí prostor pro řešení osobních problémů uživatelů směřujících k jejich sociální rehabilitaci a integraci.

V letních měsících, pastor romského sboru David Tulej ve spolupráci s Diakonií organizuje pobyty v přírodě a letní tábory pro děti a mládež. Pravidelnou činností romského sboru bylo dosaženo snížení gamblerství, snížení nočního vandalismu a omezilo se požívání alkoholických nápojů. [19]

Kromě výše uvedených organizací působí v oblasti sociálních služeb celá řada neziskových organizací, které jsou zaměřeny převážně na prevenci sociálně patologických jevů. Prevence převážně spočívá ve využívání volného času dětí a mládeže.

ZÁVĚR

V závěru bych chtěla shrnout poznatky, k nimž jsem došla během zpracovávání této práce. Jednou ze zásad, jež jsem si kladla na počátku, bylo zhodnotit současný systém správního trestání. I přes snahu Ministerstva vnitra zpracovat jednotný přehled pro vytváření návrhů norem se obávám, že tato koncepce již není dostačující a je nutné vytvořit právní úpravu, která by regulovala správní delikty fyzických osob podnikajících a právnických osob. Dosud totiž vznikají nerovnosti při sankcionování fyzických osob a osob podnikajících.

Velkým problémem, který souvisí s výkonem přestupkové agendy, je existence velkého množství malých obcí pod 1 000 obyvatel. Pro tyto obce je z řady důvodů téměř nemožné zajistit řádné přestupkové řízení. Česká republika patří k zemím s největším počtem malých obcí, přičemž správa malých obcí je z mnoha důvodů neefektivní. Většina těchto důvodů se odvíjí z ekonomického hlediska, kdy obec dostává minimum finančních prostředků na svůj provoz a s tím souvisí i ostatní záležitosti jako je výkon přestupkové agendy. Menší obce jsou také charakteristické úzkými vztahy mezi svými obyvateli a jistě nemusím zdůrazňovat možnou podjatost členů potenciální přestupkové komise při řešení přestupků. Možným řešením je svěřit tuto agendu starostovi, na kterého nejsou kladeny žádné další požadavky. Druhou variantou by bylo zvětšení velikostí základních územně samosprávných celků, což by však znamenalo celkovou reformu, jejíž důsledky jsou nepředstavitelné.

Vsetín, jakožto okresní město, nemá s řešením přestupků uváděné problémy a jejich řešení zabezpečuje dostatečné množství pracovníků úřadu i policistů České republiky.

Z analýzy města jsem došla k závěru, že Vsetín je oproti jiným městům relativně bezpečný a ke zlepšení by mohlo dojít zkvalitněním kamerového a dohlížecího systému a zvláštní péčí o riziková místa jako zvýšení hlídek policie a zlepšení osvětlení. Je zde také dostatečné množství služeb zabývajících se prevencí delikvence a proto není nutné zřizovat organizace další. Spíše by se měly zaměřit na zkvalitňování svých programů, zlepšování spolupráce s jinými organizacemi a městem a na zlepšení informovanosti obyvatel, jelikož jejich aktivity nejsou dostatečně viditelné.

Při zhodnocení efektivnosti sankcí je vhodné zvážit i jiné možnosti sankcionování než dosud, protože v některých případech sankce neplní svou funkci tak, jak by měla. Obecně prospěšné práce se zdají být efektivnější, a to hlavně pro majetnější pachatele přestupku. V souvislosti s tím však stoupá riziko, že se obvinění z přestupku, jež si nemohou dovolit

morální potupu, budou pokoušet o uplácení jak rozhodujícího orgánu, tak hlavně dohledu, který by mu byl přidělen.

Během posuzování sankcí jsem také došla k závěru, že se při ukládání pokut ve správním právu nebere ohled na výši příjmů pachatele. Stanovením procentuální sazby z příjmů by pokuta byla účelnější a působila by i preventivně. Tento způsob určování výše pokut by měl být uplatňován v případě, že nikomu nevznikla žádná škoda (dopravní přestupky, aj). Pokud by škoda vznikla, výše se bude počítat ze způsobené škody. Domnívám se, že není problém propojit jednotlivé informační systémy orgánů za účelem zjištění ročního výdělku. Co se týče ukládání blokových pokut, zde není technicky možné určit příjem pachatele na místě. Proto by bylo vhodné stanovit drobné přestupky, které by byly hrazeny na místě blokovou pokutou a přestupky závažnější, které by mohly být projednávány pouze v řádném přestupkovém řízení. Zavedení této úpravy do právního řádu by na druhou stranu zvýhodňovalo ekonomicky slabší občany, a tím by se porušila zásada rovnosti, která je pro náš právní systém charakteristická.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie:

- [1] BLACK, H. C. Blackův právní slovník. Praha: Victoria Publishing, 1993. 1472 s. ISBN 80-85605-23-6.
- [2] ČERNÝ, J., HORZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H. Přestupkové řízení. 10. vyd. Praha: Linde, 2006. 688 s. ISBN 80-7201-623-7.
- [3] ČERVENÝ, Z., ŠLAUF, V. Přestupkové právo. 15. aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2008. 343 s. ISBN 978-80-7201-713-3.
- [4] HENDRYCH, D. a kolektiv. Správní právo: obecná část. 6. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2006. 822 s. ISBN 80-7179-442-2.
- [5] KADEČKA, S., PRŮCHA, P. Správní právo: obecná část. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 74 s. ISBN 80-210-3600-1.
- [6] MATES, P. a kolektiv. Základy správního práva trestního. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002. 180 s. ISBN 80-7179-789-8.
- [7] MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A. Mládež a delikvence. 2. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003. 340 s. ISBN 807178771X.
- [8] PRŮCHA, P. Správní právo: obecná část. 6. aktualiz. vyd. Brno: Doplněk, 2004. 360 s. ISBN 80-7239-157-7.
- [9] SLÁDEČEK, V. Obecné správní právo. 1. vyd. Praha: Aspi, 2005. 379 s. ISBN 8073570602.

Právní předpisy:

- [10] Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., 300/2000 Sb., 448/2001 Sb., 395/2001 Sb. a 515/2002 Sb.
- [11] Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.
- [12] Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Interní zdroje Ministerstva vnitra České republiky:

- [13] Zásady právní úpravy přestupků a jiných správních deliktů v zákonech upravujících výkon veřejné správy

Internetové zdroje:

- [14] *Co je harm reduction?* [online]. 2007 [cit. 2009-05-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.drogy.net/portal/ilegalni-drogy/lecba-zavislosti/harm-reduction/>>.
- [15] *Důvodová zpráva k návrhu trestního zákoníku* [online]. [2009] [cit. 2009-04-27]. Dostupný z WWW: <<http://trestnizakonik.cz/navrh/duvodova-zprava.html>>.
- [16] *Funkce právní odpovědnosti* [online]. [cit. 2009-05-10]. Dostupný z WWW: <<http://cz-pravo.blogspot.com/2008/07/ad-preventivn-funkce-prvn-odpovdnosti.html>>.
- [17] Identifikace kompetencí zatěžující výkon veřejné správy se zvláštním přihlédnutím k malým obcím [online]. 2007 [cit. 2009-05-04]. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sprava/reforma/dokumenty/garep/kompetence_zaverzprava.pdf>.
- [18] *Integrovaný plán rozvoje města Vsetín* [online]. 2009 [cit. 2009-05-05]. Dostupný z WWW: <http://www.vsetin.cz.obce.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=18676&id=486173&query=iprm>.
- [19] *Koncepce prevence kriminality města Vsetín na léta 2009 až 2011* [online]. 2008 [cit. 2009-05-05]. Dostupný z WWW: <http://www.vsetin.cz.obce.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=18676&id=483747&query=koncepce>.
- [20] *Oblasti veřejného pořádku ve vztahu k možnostem jejich regulace obecně závaznými vyhláškami obcí* [online]. 2008 [cit. 2009-04-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/soubor/oblasti-vp-ve-vztahu-k-ozv-akt-ml-pdf.aspx>>.
- [21] ŠAŠTINSKÁ, M. *Obecně prospěšné práce, jejich výkon a význam v českém trestním právu* [online]. 2004 [cit. 2009-05-02]. Dostupný z WWW: <<http://trestni2.juristic.cz/489620/clanek/trest3>>.

- [22] *Vsetín* [online]. 2006 [cit. 2009-04-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.vsetin.mic.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=20619&lng=&menu=>>>.
- [23] *Vsetínská diskuze* [online]. 2008-2009 [cit. 2009-04-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.mestovsetin.cz/diskuze/index.asp?r=1147&k=2395&pocet=15&stranka=6>>>.
- [24] *Vypracované otázky na státní závěrečnou zkoušku z trestního práva hmotného* [online]. 2006 [cit. 2009-03-30]. Dostupný z WWW: <http://trest.bubbles.sk/trest_hmota_ustni2006.doc>.
- [25] *Výroční zpráva o činnosti MP Vsetín za rok 2007* [online]. 2008 [cit. 2009-04-27]. Dostupný z WWW: <http://www.mestovsetin.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=18676&id=481620&p1=6926>.
- [26] *Výroční zpráva Městského úřadu Vsetín za rok 2007* [online]. 2008 [cit. 2009-05-02]. Dostupný z WWW: <http://www.vsetin.cz.obce.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=18676&id=481357&query=v%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD+zpr%C3%A1va+2007>.
- [27] *Výroční zpráva Městského úřadu Vsetín za rok 2008* [online]. 2009 [cit. 2009-05-13]. Dostupný z WWW: <http://www.vsetin.cz.obce.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=18676&id=488060&query=v%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD+zpr%C3%A1va+2008>.
- [28] *Výsledky šetření názorů starostů obcí na problematiku kompetencí obcí* [online]. 2007 [cit. 2009-05-04]. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sprava/reforma/dokumenty/garep/kompetencezz_pril10.pdf>.
- [29] *Založení Městské policie Vsetín* [online]. 2007 [cit. 2009-04-27]. Dostupný z WWW: <http://www.mestovsetin.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=18676&id=478375&p1=6926>.

- [30] *Zápis ze semináře k ukládání sankcí za porušení povinností stanovených v obecně závazných vyhláškách* [online]. 2008 [cit. 2009-04-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/odbory-odbor-dozoru-a-kontroly-verejne-spravy.aspx>>.
- [31] *Změny souvisejících zákonů na základě změny zákona o obecní policii* [online]. [cit. 2009-05-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.municipal.cz/data/soubor.php?id=11246>>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

- ČR Česká republika.
- MěÚ Městský úřad.
- MP Městská policie.
- MV Ministerstvo vnitra.
- OZV Obecně závazná vyhláška.
- PČR Policie České republiky.
- SRN Spolková republika Německo.

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 Srovnání řešení přestupků města Vsetín s městem Valašské Meziříčí [vlastní]	47
Tab. 2 Srovnání struktury činnosti MP Vsetín s celostátním a krajským průměrem činnosti městských policíí.	48